

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

20 juni 2017

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wetgeving met het oog op
de invoering van het ouderschapsplan
bij echtscheiding**

AMENDEMENTEN

Zie:

Doc 54 **0066/ (B.Z. 2014):**

001: Wetsvoorstel van mevrouw Becq c.s.

002 en 003: Addenda.

004: Toevoeging indiener.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

20 juin 2017

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la législation en vue d'instaurer le
plan de parentalité en cas de divorce**

AMENDEMENTS

Voir:

Doc 54 **0066/ (S.E. 2014):**

001: Proposition de loi de Mme Becq et consorts.

002 et 003: Addenda.

004: Ajout auteur.

Nr. 1 VAN MEVROUW **BECQ** EN DE HEER **TERWINGEN**

Opschrift

Het opschrift vervangen als volgt:

“Wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en het Gerechtelijk Wetboek met het oog op de invoering van een ouderschapsplan.”

VERANTWOORDING

Het opschrift van het wetsvoorstel wordt gewijzigd door de keuze gemaakt in het globaal amendement nr. ... om een ouderschapsplan in te voeren voor alle situaties waarin de ouders van het kind gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen en niet samenleven of hun samenleving beëindigen, zij het via echtscheiding, scheiding van tafel en bed, beëindiging van de wettelijke samenwoning of het beëindigen van hun feitelijke samenwoning.

Sonja BECQ (CD&V)
Raf TERWINGEN (CD&V)

N° 1 DE MME **BECQ** ET DE M. **TERWINGEN**

Intitulé

Remplacer l'intitulé par ce qui suit:

“Proposition de loi modifiant le Code civil et le Code judiciaire en vue d'instaurer un plan de parentalité”.

JUSTIFICATION

L'intitulé de la proposition de loi est modifié en raison du choix opéré dans l'amendement global n°... d'instaurer un plan de parentalité pour toutes les situations où les parents de l'enfant exercent conjointement l'autorité parentale et ne cohabitent pas, ou mettent fin à leur cohabitation par voie de divorce, de séparation de corps, de cessation de la cohabitation légale ou de cessation de la cohabitation de fait.

Nr. 2 VAN MEVROUW **BECQ** EN DE HEER **TERWINGEN**

Art. 1 tot en met 4

Deze artikelen vervangen door wat volgt:*“HOOFDSTUK I. Algemene bepaling**Art. 1**Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.**HOOFDSTUK II. Wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek**Art. 2**Artikel 229 van het Burgerlijk Wetboek, vervangen bij wet van 27 april 2007, wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende:**“§ 4. Bij gebrek aan overeenstemming over alle punten opgenomen in het ouderschapsplan als bedoeld in artikel 1253ter/6-1 van het Gerechtelijk Wetboek, kan de rechtbank de echtscheiding slechts uitspreken nadat hij uitspraak heeft gedaan over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waar geen overeenstemming over werd bereikt.”**Art. 3**In artikel 1476, § 2 van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 17 maart 2013, worden tussen het tweede en het derde lid, dat het vijfde lid wordt, de volgende twee leden ingevoegd, luidende:**“Indien de wettelijk samenwonenden beide de ouders zijn van minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen, of zij beiden kinderen hebben geadopteerd of een van hen de kinderen van de andere samenwonende heeft geadopteerd, dient bij de*N° 2 DE MME **BECQ** ET DE M. **TERWINGEN**Art. 1er à 4**Remplacer ces articles par ce qui suit:***“CHAPITRE Ier. Disposition générale**Art. 1er**La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.**CHAPITRE II. Modifications du Code civil**Art. 2**L'article 229 du Code civil, remplacé par la loi du 27 avril 2007, est complété par un § 4 rédigé comme suit:**“§ 4. À défaut d'accord sur tous les points du plan de parentalité visé à l'article 1253ter/6-1 du Code judiciaire, le tribunal ne peut prononcer le divorce qu'après avoir statué sur les points du plan de parentalité sur lesquels aucun accord n'a été atteint.”**Art. 3**Dans l'article 1476, § 2, du même Code, modifié par la loi du 17 mars 2013, deux alinéas rédigés comme suit sont insérés entre l'alinéa 2 et l'alinéa 3, qui devient l'alinéa 5:**“Si les cohabitants légaux sont tous deux les parents d'enfants mineurs non mariés ni émancipés ou s'ils ont tous deux adopté des enfants ou si l'un d'eux a adopté les enfants de l'autre cohabitant, un plan de parentalité homologué datant de moins de six mois doit être joint à*

gezamenlijke of eenzijdige schriftelijke verklaring een gehomologeerd ouderschapsplan van minder dan zes maanden oud te worden toegevoegd, overeenkomstig artikel 1253ter/6-1 van het Gerechtelijk Wetboek.

Bij gebreke aan overeenstemming tussen de ouders over alle onderdelen van het ouderschapsplan, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de verklaring tot beëindiging slechts in ontvangst nemen, na voorlegging van een vonnis waarin de rechtbank uitspraak heeft gedaan over de punten uit het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming tussen de ouders werd bereikt.”

HOOFDSTUK III. Wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek

Art. 4

Artikel 725bis, § 1, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2013, wordt aangevuld met een lid luidende:

“De rechterlijke beslissingen tot homologatie van een ouderschapsplan of de rechterlijke uitspraken over de punten uit het ouderschapsplan waarover de ouders geen consensus konden bereiken worden aan het familiédossier toegevoegd.”

Art. 5

Artikel 1253ter van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 14 juli 1976 en gewijzigd bij de wet van 3 augustus 1992, wordt aangevuld met een derde lid, luidend als volgt:

“Ingeval het verzoekschrift of de dagvaarding een vordering betreft met betrekking tot een of meerdere gemeenschappelijke minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen, de kinderen die zij hebben geadopteerd of de kinderen van een van hen die de

la déclaration écrite conjointe ou unilatérale, conformément à l’article 1253ter/6-1 du Code judiciaire.

À défaut d’accord des parents sur tous les points du plan de parentalité, l’officier de l’état civil ne peut recevoir la déclaration de cessation que sur la présentation d’un jugement du tribunal statuant sur les points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n’a été trouvé entre les parents.”

CHAPITRE III. Modifications du Code judiciaire

Art. 4

L’article 725bis, § 1er, du Code judiciaire, inséré par la loi du 30 juillet 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“Les décisions judiciaires d’homologation d’un plan de parentalité ou les décisions judiciaires relatives aux points du plan de parentalité au sujet duquel les parents n’ont pas pu trouver de consensus sont jointes au dossier familial.”

Art. 5

L’article 1253ter du même Code, inséré par la loi du 14 juillet 1976 et modifié par la loi du 3 août 1992, est complété par un alinéa 3 rédigé comme suit:

“Si la requête ou la citation porte sur une demande relative à un ou plusieurs enfants mineurs non mariés ni émancipés communs aux époux aux enfants adoptés par eux ou aux enfants de l’un d’eux adoptés par l’autre et qu’un plan de parentalité a été établi conformément à

andere heeft geadopteerd en er overeenkomstig artikel 1253ter/6-1 een ouderschapsplan werd opgemaakt, wordt een afschrift van dit ouderschapsplan aan het verzoekschrift of de dagvaarding toegevoegd.”

Art. 6

In artikel 1253ter/3 van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 30 juli 2013, wordt een § 1/1 ingevoegd, luidende als volgt:

“§ 1/1. Buiten de gevallen van dringende noodzakelijkheid, houdt de rechtbank de zaak aan als de ouders geen ouderschapsplan kunnen voorleggen, hoewel zij overeenkomstig artikel 1253ter/6-1 daartoe gehouden zijn, tot het ogenblik waarop zij het ouderschapsplan voorleggen.

In afwijking van het eerste lid, kan de rechtbank de zaak overeenkomstig § 2 verdagen met het oog op het oplossen van het geschil via bemiddeling of het sluiten van akkoorden tussen partijen, dan wel kan zij de zaak verwijzen naar de kamer van minnelijke schikking, overeenkomstig artikel 731, vijfde lid.

Ingeval de rechtbank kan aannemen dat de eisende partij redelijkerwijs geen ouderschapsplan kan overleggen, doet zij uitspraak over de vorderingen, die haar worden voorgelegd. De gedinginleidende akte vermeldt over welke van de gevraagde onderdelen van het ouderschapsplan er eventueel overeenstemming bereikt werd tussen de ouders en de voorstellen vanwege de eisende partij over de punten in het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt. Op verzoek van een van de ouders doet de rechtbank uitspraak over deze voorstellen, rekening houdende met het belang van de kinderen en het belang van beide ouders.”

Art. 7

In Boek IV, Hoofdstuk Xbis van hetzelfde Wetboek, wordt een artikel 1253ter/6-1 ingevoegd, luidende als volgt:

l'article 1253ter/6-1, une copie de ce plan de parentalité est jointe à la requête ou à la citation.”

Art. 6

Dans l'article 1253ter/3 du même Code, inséré par la loi du 30 juillet 2013, il est inséré un § 1er/1 rédigé comme suit:

“§ 1er/1. En dehors des cas d'extrême urgence, le tribunal retient l'affaire si les parents ne sont pas en mesure de présenter un plan de parentalité, bien qu'ils y soient tenus conformément à l'article 1253ter/6-1, jusqu'au moment où ces derniers présentent le plan de parentalité.

Par dérogation à l'alinéa 1er, le tribunal peut remettre l'affaire, conformément au § 2, en vue de la résolution du litige par une médiation ou la conclusion d'accords entre les parties, ou il peut renvoyer l'affaire à la chambre de règlement à l'amiable, conformément à l'article 731, alinéa 5.

Si le tribunal peut admettre que la partie demanderesse ne peut raisonnablement pas présenter de plan de parentalité, il statue sur les demandes qui lui sont soumises. L'acte introductif d'instance mentionne quelles parties demandées du plan de parentalité font éventuellement l'objet d'un accord entre les parents et les propositions de la partie demanderesse concernant les points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n'a été atteint. À la demande d'un des parents, le tribunal statue sur ces propositions, en tenant compte de l'intérêt des enfants et de celui des deux parents.”

Art. 7

Dans le livre IV, chapitre Xbis du même Code, il est inséré un article 1253ter/6-1 rédigé comme suit:

“Art. 1253ter/6-1. § 1. De ouders die niet samenleven of die hun samenleving hebben beëindigd en, overeenkomstig artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek, gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, regelen de wijze van uitoefening van dit ouderlijk gezag over een of meerdere gemeenschappelijke minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen, de kinderen die zij hebben geadopteerd of de kinderen van een van hen die de andere heeft geadopteerd, in een ouderschapsplan.

De opmaak van een ouderschapsplan is verplicht in de volgende gevallen:

1° Bij de gedinginleidende akte tot vordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed overeenkomstig artikel 229 van het Burgerlijk Wetboek;

2° Als onderdeel van de overeenkomst die de vordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed, zoals bedoeld in artikel 230 van het Burgerlijk Wetboek, voorafgaat;

3° Bij de verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning overeenkomstig artikel 1476, § 2 van het Burgerlijk Wetboek;

4° Ingeval de ouders hun feitelijke samenleving beëindigen of niet samenleven en gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen op grond van artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek.

§ 2. Dit ouderschapsplan omvat in ieder geval afspraken over:

1° de uitoefening van het gezag over de persoon en het beheer van de goederen van deze kinderen;

2° de organisatie van de verblijfsregeling of, in voorkomend geval, de uitoefening van het recht op persoonlijk contact;

3° de wijze waarop de ouders de zorg- en opvoedingstaken vormgeven;

“Art. 1253ter/6-1. § 1er. Les parents qui ne vivent pas ensemble ou ont cessé leur cohabitation et qui, conformément à l'article 374 du Code civil, exercent conjointement l'autorité parentale, règlent dans un plan de parentalité les modalités d'exercice de l'autorité parentale sur un ou plusieurs enfants mineurs non mariés et non émancipés communs, les enfants adoptés par eux ainsi que les enfants de l'un d'eux adoptés par l'autre.

L'élaboration d'un plan de parentalité est obligatoire dans les cas suivants:

1° lors de l'acte introductif d'instance de demande en divorce ou séparation de corps, conformément à l'article 229 du Code civil;

2° en tant qu'élément de la convention préalable à la demande en divorce ou séparation de corps, telle que visée à l'article 230 du Code civil;

3° lors de la déclaration de cessation de la cohabitation légale conformément à l'article 1476, § 2, du Code civil;

4° au cas où les parents cessent leur cohabitation de fait ou ne vivent pas ensemble et exercent conjointement l'autorité parentale sur la base de l'article 374 du Code civil.

§ 2. Ce plan de parentalité contient en tout cas des conventions concernant:

1° l'exercice de l'autorité sur la personne et l'administration des biens de ces enfants;

2° l'organisation des modalités d'hébergement ou, le cas échéant, l'exercice du droit aux relations personnelles;

3° la façon dont les parents conçoivent les tâches familiales et éducatives;

4° de wijze waarop de ouders elkaar informatie verschaffen en raadplegen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van de kinderen;

5° de bijdrage van elk van de ouders inzake levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van voornoemde kinderen, onverminderd – in voorkomend geval – de rechten hen door Hoofdstuk V van Titel V van Boek I van het Burgerlijk Wetboek toegekend zowel gedurende de echtscheidingsprocedure als na de echtscheiding;

6° de regeling waarbij de ouders zich ertoe verbinden voor eventuele geschillen in verband met de uitlegging of de uitvoering van het ouderschapsplan eerst een beroep te doen op een vorm van minnelijke regeling en pas dan op elke andere vorm van geschillenbeslechting.

Het ouderschapsplan vermeldt op welke wijze rekening gehouden werd met de kinderen bij de opmaak ervan.

§ 3. Wanneer in de gevallen bedoeld in § 1, tweede lid, 1° en 2°, een volledig ouderschapsplan voorgelegd wordt aan de rechtbank, homologeert de rechtbank het ouderschapsplan, vooraleer de echtscheiding uit te spreken en voor zover dit in overeenstemming is met de wet en niet kennelijk strijdig is met het belang van de kinderen, noch met het belang van een van beide ouders.

Indien in het geval bedoeld in § 1, tweede lid, 1° geen overeenstemming bereikt wordt tussen de ouders over de verschillende onderdelen van het ouderschapsplan, homologeert de rechtbank de eventuele gedeeltelijke akkoorden overeenkomstig het eerste lid en doet zij uitspraak over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt, vooraleer de echtscheiding uit te spreken.

In de gevallen bedoeld in § 1, tweede lid, 3° en 4° homologeert de rechtbank het volledige ouderschapsplan dat haar wordt voorgelegd door de ouders gezamenlijk of door een van hen, voor zover dit in overeenstemming

4° la façon dont les parents s'informent et se consultent mutuellement sur les questions importantes relatives à la personne et au patrimoine de ces enfants;

5° la contribution de chacun des parents à l'entretien, à l'éducation et à la formation adéquate desdits enfants, sans préjudice – le cas échéant – des droits qui leur sont reconnus par le Chapitre V, Titre V, Livre premier, du Code civil, tant pendant la procédure de divorce qu'après le divorce;

6° les modalités selon lesquelles les parents s'engagent à recourir à une forme de règlement amiable préalablement à tout autre mode de résolution des éventuels différends que l'interprétation ou l'exécution du plan de parentalité pourrait susciter.

Le plan de parentalité mentionne la manière dont il a été tenu compte des enfants lors de son élaboration.

§ 3. Lorsque, dans les cas visés au § 1er, alinéa 2, 1° et 2°, un plan de parentalité intégral est soumis au tribunal, le tribunal homologue le plan de parentalité avant de prononcer le divorce et pour autant que celui-ci soit conforme à la loi et ne soit pas manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant, ni à l'intérêt d'un des deux parents.

Si, dans le cas visé au § 1er, alinéa 2, 1°, les parents ne parviennent pas à un accord sur les différentes parties du plan de parentalité, le tribunal homologue les accords partiels éventuels conformément à l'alinéa 1er et statue sur les points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n'a pu être trouvé, avant de prononcer le divorce.

Dans les cas visés au § 1er, alinéa 2, 3° et 4°, le tribunal homologue l'intégralité du plan de parentalité qui lui est soumis par les parents conjointement ou par l'un d'eux, pour autant que celui-ci soit conforme à la

is met de wet en niet kennelijk strijdig is met het belang van de kinderen, noch met het belang van een van beide ouders.

Indien er geen overeenstemming kan worden bereikt over een of meerdere onderdelen van het ouderschapsplan, homologeert de rechtbank de eventuele gedeeltelijke akkoorden, overeenkomstig het derde lid en doet zij uitspraak over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waar geen overeenstemming over werd bereikt.

§ 4. Ingeval wijzigende omstandigheden met betrekking tot de leefsituatie of toestand van de ouders of van de kinderen dit rechtvaardigen, kan mits wederzijdse instemming van de ouders, een gewijzigd ouderschapsplan ter homologatie worden voorgelegd. Wanneer nieuwe omstandigheden buiten de wil van de partijen hun toestand of die van de kinderen ingrijpend wijzigen, kunnen op verzoek van een van beide ouders de afspraken bedoeld in het derde lid worden herzien overeenkomstig de artikelen 1253ter/4 tot 1253ter/6.”

Art. 8

In artikel 1254, § 1, van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 27 april 2007 en laatst gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) het zesde lid wordt vervangen als volgt:

“De gedinginleidende akte kan, over de punten opgesomd in het zevende lid waarover geen overeenstemming werd bereikt, ook de eventuele vorderingen bevatten inzake de voorlopige maatregelen met betrekking tot de persoon, het levensonderhoud en de goederen van de minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen waarvan beide echtgenoten de ouders zijn, de kinderen die zij hebben geadopteerd en de kinderen van een van hen die de andere heeft geadopteerd. De gedinginleidende akte kan ook de eventuele vorderingen bevatten inzake de voorlopige maatregelen met betrekking tot de persoon, het levensonderhoud en de goederen van de partijen.”;

loi et ne soit pas manifestement contraire à l'intérêt des enfants, ni à l'intérêt d'un des parents.

Si aucun accord ne peut être trouvé sur une ou plusieurs parties du plan de parentalité, le tribunal homologue les accords partiels éventuels conformément à l'alinéa 3 et statue sur les points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n'a pu être trouvé.

§ 4. Si un changement des conditions de vie ou de la situation des parents ou des enfants le justifie, un plan de parentalité modifié peut être soumis au juge pour homologation, moyennant l'accord réciproque des parents. Lorsque des circonstances nouvelles et indépendantes de la volonté des parties modifient sensiblement leur situation ou celle des enfants, les conventions visées à l'alinéa 3 peuvent être revues à la demande d'un des deux parents conformément aux articles 1253ter/4 à 1253ter/6.”

Art. 8

Dans l'article 1254, § 1er, du même Code, remplacé par la loi du 27 avril 2007 et modifié en dernier lieu par la loi du 30 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

a) l'alinéa 6 est remplacé par ce qui suit:

“L'acte introductif d'instance peut contenir également, en ce qui concerne les points énumérés à l'alinéa 7 et qui n'ont pas fait l'objet d'un accord, les demandes éventuelles relatives aux mesures provisoires concernant la personne, les aliments et les biens des enfants mineurs non mariés ni émancipés communs aux époux, des enfants adoptés par eux ainsi que des enfants de l'un d'eux adoptés par l'autre. L'acte introductif d'instance peut contenir également les demandes éventuelles relatives aux mesures provisoires concernant la personne, les aliments et les biens des parties.”;

b) tussen het zesde en het zevende lid, dat het tiende lid wordt, worden drie leden ingevoegd, luidende:

“Bij de gedinginleidende akte wordt overeenkomstig artikel 1253ter/6-1 een ouderschapsplan gevoegd waarin de afspraken worden opgenomen die zowel gelden gedurende de echtscheidingsprocedure als na de echtscheiding met betrekking tot de minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen waarvan beide echtgenoten de ouders zijn, de kinderen die zij hebben geadopteerd en de kinderen van een van hen die de andere heeft geadopteerd.

Bij gebrek aan consensus over het volledige ouderschapsplan, vermeldt de gedinginleidende akte over welke van de gevraagde voorzieningen overeenstemming is bereikt en over welke van de gevraagde voorzieningen een verschil in mening bestaat, met de gronden daarvoor.

De eiser die op grond van artikel 229, § 1 of § 3, van het Burgerlijk Wetboek de echtscheiding vordert, doet in ieder geval een voorstel over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt. Vorderen beide echtgenoten op grond van artikel 229, § 2, van het Burgerlijk Wetboek de echtscheiding, dan voegen zij elk afzonderlijk een voorstel over de punten opgenomen in het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt bij het verzoekschrift.”

Art. 9

In artikel 1288 van hetzelfde Wetboek, laatst gewijzigd bij de wet van 30 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) in het eerste lid, de punten 2° en 3° weglaten;

b) tussen het eerste en het tweede lid, dat het derde lid wordt, een lid invoegen, luidende:

“Bij de overeenkomst wordt overeenkomstig artikel 1253ter/6-1 een ouderschapsplan gevoegd waarin de afspraken worden opgenomen die gelden zowel

b) trois alinéas rédigés comme suit sont insérés entre l’alinéa 6 et l’alinéa 7, qui devient l’alinéa 10:

“Il est joint à l’acte introductif d’instance, conformément à l’article 1253ter/6-1, un plan de parentalité reprenant les conventions applicables tant pendant la procédure de divorce qu’après le divorce en ce qui concerne les enfants mineurs non mariés ni émancipés communs aux époux, les enfants adoptés par eux ainsi que les enfants de l’un d’eux adoptés par l’autre.

À défaut de consensus sur la totalité du plan de parentalité, l’acte introductif d’instance mentionne quelles sont les mesures demandées qui font l’objet d’un accord et quelles sont celles au sujet desquelles il existe des divergences de vues, en en précisant les motifs.

Le demandeur qui demande le divorce sur la base de l’article 229, § 1er, ou § 3, du Code civil formule en tout état de cause une proposition sur les points du plan de parentalité qui n’ont pas fait l’objet d’un accord. Si les deux conjoints demandent le divorce sur la base de l’article 229, § 2, du Code civil, ils joignent chacun séparément à la requête une proposition relative aux points du plan de parentalité qui n’ont pas fait l’objet d’un accord.”

Art. 9

Dans l’article 1288 du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 30 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

a) dans l’alinéa 1er, supprimer les points 2° et 3°;

b) entre l’alinéa 1er et l’alinéa 2, qui devient l’alinéa 3, insérer un alinéa rédigé comme suit:

“Conformément à l’article 1253ter/6-1, il est joint à la convention un plan de parentalité contenant les accords qui s’appliquent, tant pendant la procédure de divorce

gedurende de echtscheidingsprocedure als na de echtscheiding met betrekking tot de minderjarige ongetrouwde en niet-ontvoogde kinderen waarvan beide echtgenoten de ouders zijn, de kinderen die zij hebben geadopteerd en de kinderen van een van hen die de andere heeft geadopteerd.”;

c) in het tweede lid, dat het derde lid wordt, de woorden “bedoeld in het 2° en 3° van het voorgaande lid” vervangen door de woorden “vastgelegd in het ouderschapsplan”.

HOOFDSTUK IV. Overgangsbepaling

Art. 10

De verplichting bedoeld in artikel 1253ter/6-1 van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de volgende personen:

— echtgenoten, die na de inwerkingtreding van deze wet een echtscheidingsprocedure instellen;

— echtgenoten, die na de inwerkingtreding van deze wet een procedure instellen tot scheiding van tafel en bed;

— wettelijk samenwonenden, die na de inwerkingtreding van deze wet hun wettelijk samenwonen beëindigen;

— feitelijk samenwonende partners, die na de inwerkingtreding van deze wet hun samenwoning beëindigen;

— ouders, die niet samenleven, maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen over kinderen geboren na de inwerkingtreding van deze wet, overeenkomstig artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek.

Buiten de gevallen in omschreven in het eerste lid, kunnen ouders die niet samenleven en overeenkomstig artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, een ouderschapsplan ter homologatie aan de rechtbank voorleggen met

qu’après le divorce, à l’égard des enfants mineurs non mariés ni émancipés communs aux époux, des enfants adoptés par eux ainsi que des enfants de l’un d’eux adoptés par l’autre.”;

c) dans l’alinéa 2, qui devient l’alinéa 3, remplacer les mots “visées aux 2° et 3° de l’alinéa précédent” par les mots “établies dans le plan de parentalité”.

CHAPITRE IV. Disposition transitoire

Art. 10

L’obligation visée à l’article 1253ter/6-1 du Code judiciaire s’applique aux personnes suivantes:

— les époux qui engagent une procédure de divorce après l’entrée en vigueur de la présente loi;

— les époux qui engagent une procédure de séparation de corps et de biens après l’entrée en vigueur de la présente loi;

— les cohabitants légaux qui mettent fin à leur cohabitation légale après l’entrée en vigueur de la présente loi;

— les cohabitants de fait qui mettent fin à leur cohabitation après l’entrée en vigueur de la présente loi;

— les parents qui ne cohabitent pas, mais qui exercent conjointement l’autorité parentale sur leurs enfants nés après l’entrée en vigueur de la présente loi, conformément à l’article 374 du Code civil.

En dehors des cas visés à l’alinéa 1er, les parents qui ne cohabitent pas et qui, conformément à l’article 374 du Code civil, exercent conjointement l’autorité parentale peuvent soumettre un plan de parentalité à l’homologation du tribunal à l’égard de leurs enfants

betrekking tot de minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen waarvan zij beiden de ouders zijn, de kinderen die zij hebben geadopteerd en de kinderen van één van hen die de andere heeft geadopteerd voor zover zij niet gebonden zijn door een vroegere rechterlijke uitspraak of een door de rechter gehomologeerde overeenkomst.

HOOFDSTUK V. Inwerkingtreding

Art. 11

Deze wet treedt in werking de eerste dag van de zesde maand na de publicatie ervan in het Belgisch Staatsblad.”.

VERANTWOORDING

1) Achtergrond

Dit amendement bouwt voort op de basisidee van het ingediende wetsvoorstel, dat een ouderschapsplan vooropstelde in het kader van een echtscheidingsprocedure. In het basisvoorstel werd vastgesteld dat in tegenstelling tot de procedure van een echtscheiding door onderlinge toestemming, de procedure van een echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting de scheidende partners niet op dezelfde wijze stimuleert om vooraf na te denken over de gevolgen van een echtscheiding.

Uit onderzoek blijkt dat de echtscheiding ondanks versnelde procedures toch nog even lang aansleept als voor de hervorming van de echtscheidingswet in 2007. Het gevecht verplaatst zich in veel gevallen van de eigenlijke echtscheiding naar de gevolgen ervan, met de kinderen als dupe. De echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting kan immers worden uitgesproken vóór dat er enige maatregel werd getroffen over de kinderen.

Nochtans heeft uit de echt scheiden niet alleen gevolgen voor de echtgenoten, maar ook en vooral voor de kinderen. Verantwoordelijk uit de echt scheiden impliceert dat er ook wordt nagedacht over de gevolgen van de echtscheiding voor die kinderen en dat zij voelen dat beide ouders over hun bekommerd blijven. Door de evolutie van de voorbije decennia naar een gelijkwaardige ouderrol na (echt)scheiding wordt het belang hiervan steeds groter. Zowel de wet van 13 april 1995 die het gedeelde ouderlijke gezag invoerde als

mineurs non mariés ni émancipés communs, des enfants qu'ils ont adoptés ainsi que des enfants de l'un d'eux adoptés par l'autre, pour autant que lesdits parents ne soient pas liés par un jugement antérieur ou par une convention homologuée par le juge.

CHAPITRE V. Entrée en vigueur

Art. 11

La présente loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit sa publication au Moniteur belge.”.

JUSTIFICATION

1) Contexte

Le présent amendement reprend l'idée de base de la proposition de loi qui prévoit un plan de parentalité dans le cadre d'une procédure de divorce. La proposition de base partait du constat que, contrairement à la procédure de divorce par consentement mutuel, la procédure entamée dans le cadre d'un divorce pour cause de désunion irrémédiable n'incitait pas les conjoints engagés dans une séparation de la même manière à réfléchir aux conséquences du divorce.

Il ressort d'une enquête que, malgré les procédures accélérées, la procédure de divorce demeure toujours aussi longue qu'avant la réforme de la législation sur le divorce en 2007. Dans de nombreux cas, la bataille ne se déroule plus sur le front du divorce proprement dit, mais sur ses conséquences, au détriment des enfants. En effet, un divorce pour cause de désunion irrémédiable peut être prononcé avant même qu'une quelconque mesure n'ait été prise à l'égard des enfants.

Or, les conséquences d'un divorce ne touchent pas uniquement les conjoints, mais aussi et surtout les enfants. Un divorce responsable implique que l'on réfléchisse aussi aux conséquences du divorce pour ces enfants afin qu'ils sentent que leurs deux parents continuent de se soucier d'eux. Par suite de l'évolution observée au cours des dernières décennies vers un rôle parental équivalent après un divorce (une séparation), l'importance de cet aspect ne cesse de grandir. Tant la loi du 13 avril 1995, qui a instauré l'exercice conjoint

de wet van 18 juli 2006 die het co-ouderschap naar voren schoof als de bij voorkeur te verkiezen verblijfsregeling na een (echt)scheiding, leggen de nadruk erop dat beide ouders verantwoordelijkheid blijven dragen voor de opvoeding van het kind.¹ Uit de praktijk blijkt dat het overgrote deel van de ouders samen de verantwoordelijkheid wil dragen over hun kinderen. Echter garandeert dit niet dat de ouder ook in de feiten betrokken is of dat er geen conflict bestaat. Vaak duiden er onderlinge moeilijkheden op bij de betaling van het onderhoudsgeld of de verblijfsregeling. In de hoorzitting van 4 februari 2015 benadrukte professor Mortelmans (Universiteit Antwerpen) dat ondanks de toename van het aantal co-ouderschappen op dit ogenblik de meerderheid van de kinderen van gescheiden ouders voor het merendeel van de tijd bij de moeder blijft. Indien de verblijfsregeling of het omgangsrecht bij overeenkomst werd vastgelegd, wordt in ongeveer 1 op de 3 gevallen de overeenkomst naderhand aangepast.

Uit het IPOS-Scheidingsonderzoek "Scheiding in Vlaanderen" van vier Nederlandstalige universiteiten in 2011 blijkt dat in 90 % van de onderzochte casussen de kinderen recht hadden op een onderhoudsbijdrage en dat dit is toegenomen sinds de wet van 18 juli 2006 met betrekking tot het co-ouderschap. 80 % van deze bijdragen wordt correct uitgevoerd. 11 % van de rechthebbende ouders geeft aan de uitkering niet altijd te ontvangen en in 8 % van de gevallen krijgt de rechthebbende te weinig alimentatie. Het onderzoek wees ook uit dat het vooral de moeders zijn die de buitengewone kosten voor de opvoeding ten laste nemen.

Een deel van de inbreuken op de betaling van het onderhoudsgeld of de vastgelegde verblijfsregeling zijn te wijten aan een gebrek aan gezamenlijke ouderlijke verantwoordelijkheid in de praktijk of aan het niet naleven van overeenkomsten waar ouders zich niet van bij het begin samen achter scharen of ze nadien in de feiten op hun consensus terugkomen. "Uit ervaringen van professionele echtscheidingsbemiddelaars blijkt dat overeenkomsten die op maat en door de betrokkenen zelf worden opgesteld, makkelijker worden nageleefd. Opgelegde regelingen bijvoorbeeld door een rechter worden vaker niet opgevolgd omdat deze niet beantwoorden aan de verwachtingen van (één van) beide ouders."²

Om de negatieve gevolgen van een echtscheiding voor de ouderrol te vermijden, kunnen volgens de onderzoekers van

de l'autorité parentale, que la loi du 18 juillet 2006 qui visait à privilégier la coparentalité en tant que régime d'hébergement après un divorce (une séparation), insistent sur la responsabilité que les deux parents continuent à assumer dans l'éducation de l'enfant.¹ Il ressort de la pratique que la grande majorité des parents souhaitent assumer conjointement la responsabilité de leurs enfants. Cela ne garantit cependant pas que, dans la pratique, le parent sera associé ou qu'il n'y aura pas de conflit. Les difficultés entre les parents surviennent souvent en raison du paiement de la pension alimentaire ou du régime d'hébergement. Au cours de l'audition du 4 février 2015, le professeur Mortelmans (Université d'Anvers) a souligné qu'en dépit de l'augmentation du nombre de situations de coparentalité, la majorité des enfants de parents divorcés vivent la plupart du temps avec la mère. Lorsque le régime d'hébergement ou le droit de visite est fixé par voie de convention, dans un cas sur trois environ, la convention fait ultérieurement l'objet d'adaptations.

Il ressort de l'étude IPOS sur le divorce, intitulée "*Scheiding in Vlaanderen*" et réalisée par quatre universités néerlandophones en 2011, que dans 90 % des cas examinés, les enfants avaient droit à une contribution alimentaire et que ce pourcentage est en progression depuis la loi du 18 juillet 2006 relative à la coparentalité. Dans 80 % des cas, ces contributions sont exécutées correctement. Onze pour cent des parents bénéficiaires indiquent ne pas toujours recevoir l'allocation et dans 8 % des cas, le bénéficiaire reçoit un montant trop faible. L'étude a également montré que ce sont surtout les mères qui prennent en charge les frais extraordinaires liés à l'éducation.

Une partie des défauts de paiement des pensions alimentaires ou des cas de non-respect du régime de résidence convenu s'explique par un défaut de responsabilité parentale commune dans la pratique ou par le non-respect des conventions auxquelles les parents ne souscrivent pas dès le départ ou sur lesquelles ils reviennent ensuite dans les faits. Il ressort des expériences de médiateurs professionnels en matière de divorce que les conventions établies sur mesure et par les intéressés eux-mêmes, sont plus facilement respectées. Les régimes par exemple imposés par un juge sont plus souvent transgressés parce qu'ils ne répondent pas aux attentes (d'un) des parents.²

Afin de prévenir les effets négatifs d'un divorce sur le rôle parental, on peut, selon les chercheurs de l'*Université*

¹ K. BASTAITS, I. PASTEELS, C. VAN PEER en D. MORTELMANS, "Een verplicht ouderschapsplan na echtscheiding? Inzichten vanuit de SiV-studie", in: *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 2011, nr. 1, 1-34.

² K. BASTAITS, e.a., p. 3.

¹ K. BASTAITS, I. PASTEELS, C. VAN PEER en D. MORTELMANS, "Een verplicht ouderschapsplan na echtscheiding? Inzichten vanuit de SiV-studie", in: *Relaties en Nieuwe Gezinnen*, 2011, n° 1, 1-34.

² K. BASTAITS, e.a., p. 3.

de Universiteit Antwerpen en de studiedienst van de Vlaamse regering gezamenlijk ouderschap en gedeelde ouderlijke betrokkenheid na een echtscheiding meer worden gestimuleerd dan in de huidige federale wetgeving. Ze pleiten dan ook voor positieve maatregelen om ouders na hun echtscheiding te motiveren om hun ouderrol te blijven opnemen en zo eventuele conflicten te vermijden. In hun onderzoek toetst men het Nederlandse ouderschapsplan aan de empirische gegevens uit het onderzoek "Scheiding in Vlaanderen". Aan de hand van de resultaten motiveren zij de meerwaarde van een dergelijk ouderschapsplan in ons recht om de gezamenlijke ouderlijke verantwoordelijkheid te concretiseren.³

2) Nederlands voorbeeld

In Nederland zijn ouders sinds de wet van 1 maart 2009 verplicht een ouderschapsplan te voegen bij een verzoek tot echtscheiding, waarin zij de afspraken vastleggen over de verschillende aspecten van de opvoeding van hun minderjarige kinderen. Het uitgangspunt is dat beide ouders na de echtscheiding verantwoordelijk blijven voor het kind en dat het kind de kans moet krijgen om met beide ouders een goede band te behouden of zelfs op te bouwen. De Nederlandse ouderschapsplanregeling voorziet daarom dat beide ouders de band tussen het kind en de andere ouder moeten bevorderen. Het ouderschapsplan heeft ook als belangrijke doelstelling onenigheid tussen de gescheiden ouders met betrekking tot hun kinderen op een later tijdstip te voorkomen.

In het Nederlandse ouderschapsplan maken de ouders afspraken over vier verschillende domeinen van de opvoeding:

1. de verblijfsregeling van het kind en de omgang met de ouders;
2. de zorg- en opvoedingstaken van de ouders;
3. de kosten met betrekking tot het kind;
4. de informatie-uitwisseling tussen de ouders.

Tijdens de parlementaire besprekingen werd vooropgesteld om het ouderschapsplan steeds te laten toetsen door de rechter. Uiteindelijk werd het opmaken van een ouderschapsplan in Nederland verplicht voor alle formele scheidingen waarbij minderjarige kinderen betrokken zijn. Dit komt er dus op neer dat bij echtscheiding, (ontbinding van het huwelijk na) scheiding van tafel en bed en ontbinding van een geregistreerd partnerschap waarin er gemeenschappelijke

Antwerpen en le service d'études du gouvernement flamand, stimuler davantage que ce n'est le cas dans la législation fédérale la parentalité conjointe et l'implication parentale partagée. Ils préconisent dès lors des mesures positives visant à motiver les parents après leur divorce à continuer à assumer leur rôle de parent et à éviter ainsi les conflits éventuels. Dans leur étude ils confrontent le plan de parentalité néerlandais aux données empiriques de l'étude "Scheiding in Vlaanderen". Au vu des résultats, ils motivent la plus-value d'un tel plan de parentalité dans notre droit pour concrétiser la responsabilité parentale commune.³

2) Exemple néerlandais

Aux Pays-Bas, depuis la loi du 1er mars 2009, les parents sont obligés d'assortir une demande de divorce d'un plan de parentalité dans lequel ils fixent les modalités concernant les différents aspects de l'éducation de leurs enfants mineurs. Le principe qui sous-tend cette obligation est que, après le divorce, les deux parents restent responsables de l'enfant et que ce dernier doit avoir l'occasion de maintenir un lien de qualité avec eux, voire de le développer. La réglementation néerlandaise relative au plan de parentalité prévoit dès lors que les deux parents doivent favoriser le lien entre l'enfant et l'autre parent. Un autre objectif important du plan de parentalité est de prévenir qu'un différend n'apparaisse ultérieurement entre les parents divorcés au sujet de leurs enfants.

Dans le plan de parentalité néerlandais, les parents concluent des accords concernant quatre domaines différents de l'éducation:

1. les modalités d'hébergement de l'enfant et ses relations avec les parents;
2. les tâches familiales et éducatives des parents;
3. les coûts engendrés par l'enfant;
4. l'échange d'informations entre les parents.

Durant les discussions parlementaires, il a été préconisé de toujours soumettre le plan de parentalité à l'évaluation du juge. Finalement, l'élaboration d'un plan de parentalité est devenue obligatoire aux Pays-Bas pour toutes les séparations formelles impliquant des enfants mineurs. En d'autres termes, un plan de parentalité doit toujours être soumis au juge en cas de divorce, de (dissolution du mariage après) séparation de corps et de dissolution d'un partenariat enregistré duquel

³ K. BASTAITS, e.a., p. 3.

³ K. BASTAITS, e.a., p. 3.

minderjarige kinderen zijn steeds een ouderschapsplan moet worden voorgelegd aan de rechter. Na een uitgebreide discussie werd ook het ouderschapsplan opgelegd bij het einde van een informele relatie. Probleem hierbij was dat, anders dan in formele relaties, er bij het einde van een informele relatie geen juridisch aanknopingspunt bestaat waaraan de verplichting kon worden gekoppeld. Daarom werd in artikel 1:253a van het Nederlands Burgerlijk Wetboek opgenomen dat als ouders op enig later tijdstip een geschil over de uitoefening van het gezamenlijk gezag willen voorleggen aan de rechter, de rechter de beslissing hierover aanhoudt totdat door de ouders een ouderschapsplan is voorgelegd. De mogelijke controle op een later tijdstip moet de ouders ertoe aanzetten om ten tijde van de verbreking van hun samenleving na te denken over de gevolgen daarvan voor hun kinderen en een ouderschapsplan op te stellen.

In een eerste evaluatie van de *wet bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding* die op 1 maart 2009 in Nederland in werking getreden is, stelt men een aantal positieve ontwikkelingen vast⁴. Er is – niet geheel onlogisch vanwege de procedurele inbedding van het ouderschapsplan – een hoger aantal scheidingen waarbij afspraken worden gemaakt. Advocaten die vroeger minder belang hechtten aan het maken van afspraken, schenken hier nu meer aandacht aan doordat het ouderschapsplan nu een vast onderdeel is van de scheidingsprocedure. Advocaten, bemiddelaars en ouders maken vaak gebruik van model-ouderschapsplannen en internettools om hun ouderschapsplan op te stellen.

Ouders zien ook meer het belang in om er samen uit te komen, mede doordat het gesprek over de gevolgen van de scheiding niet meer kan wachten tot na die scheiding. Het is dus een voordeel dat de ouders worden gestimuleerd om afspraken te maken en stil moeten staan bij de gevolgen van de scheiding voor de kinderen.

Als scheidende ouders gemakkelijksheidshalve kunnen worden ingedeeld in drie categorieën van (1) ouders die de gevolgen van de scheiding goed willen en kunnen regelen; (2) ouders die hun relationele problemen blijven uitvechten en er samen niet uitkomen en (3) ouders die tussen beide uitersten zitten en moeilijk met elkaar kunnen overleggen, dan valt

sont issus des enfants mineurs communs. Après un vaste débat, le plan de parentalité a également été imposé à la fin d'une relation informelle. Le problème, dans le cas de la fin d'une relation informelle, c'était que, contrairement à ce qui est le cas dans les relations formelles, l'obligation n'avait pas d'ancrage juridique. Il a par conséquent été prévu, dans l'article 1:253a du Code civil néerlandais que si, à n'importe quel moment ultérieur, les parents veulent soumettre un différend concernant l'exercice conjoint de l'autorité parentale au juge, ce dernier suspend sa décision jusqu'au moment où les parents soumettent un plan de parentalité. Le contrôle qui sera éventuellement exercé ultérieurement doit inciter les parents, au moment de leur rupture, à réfléchir aux conséquences de celle-ci pour leurs enfants et à élaborer un plan de parentalité.

Dans une première évaluation de la loi *bevordering voortgezet ouderschap en zorgvuldige scheiding* (loi sur la promotion de la parentalité continuée et de la séparation responsable), qui est entrée en vigueur aux Pays-Bas le 1er mars 2009, on relève un certain nombre d'évolutions positives⁴. On constate notamment – ce qui est plutôt logique au vu de l'ancrage procédural du plan de parentalité – une hausse du nombre de séparations avec convention conclue entre les parties. Les avocats qui, dans le passé, accordaient moins d'importance à la conclusion de conventions s'y intéressent à présent davantage en raison du fait que le plan de parentalité fait dorénavant partie intégrante de la procédure de séparation. Les avocats, les médiateurs et les parents utilisent souvent des modèles de plan de parentalité et des outils internet pour les aider à rédiger ces plans.

Les parents comprennent également mieux l'importance de résoudre ensemble les problèmes, notamment en raison du fait que la discussion sur les conséquences d'une séparation ne peut plus être reportée jusqu'après la séparation effective. C'est donc un avantage que les parents soient stimulés à passer des accords et à réfléchir aux conséquences de la séparation pour les enfants.

En supposant que l'on puisse, en simplifiant, répartir les parents engagés dans une procédure de séparation en trois catégories, à savoir: (1) les parents qui ont la volonté et la capacité de gérer correctement les conséquences d'une séparation; (2) ceux qui continuent à se quereller et ne parviennent pas à sortir ensemble de leurs problèmes

⁴ M.J. TER VOERT en T. GEURTS, Evaluatie Ouderschapsplan. Een eerste verkenning, Cahier 2013-8, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. Ministerie van Veiligheid en justitie, 2013. www.wodc.nl.

⁴ M.J. TER VOERT et T. GEURTS, Evaluatie Ouderschapsplan. Een eerste verkenning, Cahier 2013-8, Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum. Ministerie van Veiligheid en justitie, 2013. www.wodc.nl.

volgens de evaluatie het meeste winst te halen bij de derde groep van ouders. Wellicht hadden ze anders geen afspraken gemaakt of dit uitgesteld. Het ouderschapsplan maakt deze ouders er vroegtijdig van bewust welke consequenties de scheiding heeft voor de zorg en opvoeding van hun kinderen en de onderlinge afstemming die daar voor nodig is.

Verder stelde men vast dat er sinds 2009 een afname of afvlakking is van het aantal gerechtelijke procedures. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat de afspraken met betrekking tot de kinderen niet meer worden uitgesteld tot na de scheiding, maar tegelijkertijd met de scheiding worden geregeld. Het is uiteraard een illusie te denken dat het ouderschapsplan alle conflicten tussen ouders met betrekking tot het uitoefenen van het ouderlijk gezag zou oplossen. In Nederland blijkt immers dat een deel van de ouders zich onvoldoende bewust is van het langetermijnbelang van het ouderschapsplan. Ze worden te weinig aangezet tot nadenken over de gevolgen van een scheiding voor de kinderen, alsook over wat ze kunnen doen om de gevolgen te ondervangen en het belang van een goede samenwerking hiervoor.

Uit de praktijk blijkt tevens dat de rechter niet altijd de mogelijkheid heeft om te toetsen in welke mate de ouders daadwerkelijk hebben stilgestaan bij de regelingen voor hun kinderen na scheiding. Dit hangt in belangrijke mate af van de ouders en het beroep dat zij eventueel deden op een professionele bemiddelaar.

3) Nut van een ouderschapsplan in België naar Nederlands voorbeeld

Op dit moment bestaat er in België geen verplichting om naar aanleiding van een scheiding een ouderschapsplan op te maken. Bij een echtscheidingsprocedure in onderlinge toestemming moeten de ouders met betrekking tot de kinderen omtrent de volgende punten een overeenkomst sluiten (zie artikel 1288, eerste lid, 2° en 3° van het Gerechtelijk Wetboek):

— het gezag over de persoon en het beheer van de goederen van de kinderen en het recht op persoonlijk contact;

— de bijdrage van elk van beide echtgenoten in het levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van hun kinderen.

relationnels; et (3) ceux qui se situent entre ces deux extrêmes et qui ont des difficultés à se mettre d'accord, il semblerait, selon l'évaluation, que ce troisième et dernier groupe retire le plus de bénéfices du plan de parentalité. Sans ce plan, sans doute n'auraient-ils pas conclu de convention ou auraient-ils reporté cette démarche à plus tard. Le plan de parentalité fait en sorte que ces parents prennent conscience à un stade précoce des conséquences de la séparation sur la prise en charge et sur l'éducation de leurs enfants et de la nécessité d'une bonne entente mutuelle pour régler ces questions.

Depuis 2009, on a par ailleurs constaté une diminution ou un tassement du nombre de procédures judiciaires dans ce domaine. Une explication possible de cette évolution est que les accords entre parents à propos des enfants ne sont plus reportés jusqu'après la séparation, mais qu'ils sont conclus en même temps que ceux relatifs à la séparation elle-même. Ce serait bien sûr une illusion de croire que le plan de parentalité peut résoudre tous les conflits entre les parents concernant l'exercice de l'autorité parentale. On s'aperçoit en effet qu'aux Pays-Bas, une partie des parents n'est pas suffisamment consciente de l'importance à long terme du plan de parentalité. On ne les incite pas assez à réfléchir aux conséquences d'une séparation pour les enfants, à ce qu'ils peuvent faire pour en adoucir les effets et à l'importance d'une bonne coopération pour y parvenir.

Il ressort en outre de la pratique que le juge n'a pas toujours la possibilité de vérifier dans quelle mesure les parents ont réellement réfléchi aux dispositions prévues pour leurs enfants après la séparation. Cela dépend dans une large mesure des parents eux-mêmes et de leur éventuel recours à un médiateur professionnel.

3) Utilité du plan de parentalité en Belgique comme aux Pays-Bas

Il n'est pas obligatoire, aujourd'hui, en Belgique, de prévoir un plan de parentalité en cas de divorce. En cas de divorce par consentement mutuel, les parents doivent cependant conclure une convention sur les points suivants à propos de leurs enfants (article 1288, alinéa 1er, 2° et 3°, du Code judiciaire):

— l'autorité sur la personne et l'administration des biens des enfants et le droit aux relations personnelles

— et la contribution de chacun des époux à l'entretien, à l'éducation et à la formation adéquate des enfants.

In alle andere gevallen van scheiding van echtgenoten, wettelijk samenwonende partners of feitelijk samenwonende partners voorziet de wet in geen enkele verplichting tussen de ouders om met betrekking tot bepaalde aspecten van de opvoeding van hun kinderen of in de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag afspraken te maken en deze schriftelijk vast te leggen.

De vaststelling wordt gedaan dat de wetten van 1995 en 2006 ertoe hebben geleid dat meer ouders kiezen voor co-ouderschap, waardoor het contact tussen het kind en beide ouders gewaarborgd blijft, maar dat tegelijkertijd toch nog een groot deel van de ouders nooit met elkaar spreekt over de kinderen (27,3 %), de naleving van de verblijfsregeling moet afdwingen (15,4 %) en dat een gedeelte van de ouders wordt geconfronteerd met wanbetaling van alimentatie en een sterk ongelijke verdeling van de kosten en de zorgtaken.⁵

Uit de analyse van de gegevens van het onderzoeksrapport “Scheiden in Vlaanderen” blijkt dat ouders betere afspraken maken over de aangelegenheden waarin de wet voorziet dat er een regeling moet worden getroffen, dan waar een wettelijke verplichting ontbreekt.

Op grond van deze vaststellingen kan het invoeren van een ouderschapsplan ook in ons land een goede aanzet betekenen voor ouders in moeilijke emotionele omstandigheden, om blijvend na te denken over de concrete gevolgen en regelingen voor de kinderen. Bovenop de regelingen die reeds moeten bepaald zijn in een overeenkomst voorafgaand aan een echtscheiding in onderlinge toestemming, voorziet dit amendement dat in het ouderschapsplan ook afspraken worden gemaakt over de taakverdeling tussen de ouders en de informatie-uitwisseling.

De noodzaak om een ouderschapsplan in te voeren voor alle echtscheidingen blijkt ook uit de vaststelling dat men vandaag via de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting zeer snel uit de echt kan scheiden zonder vooraf iets te regelen, met als gevolg dat een eventuele kwetsbare partner en de kinderen daarvan de dupe kunnen worden. Voor de indieners van dit amendement is snelheid één factor, maar nog meer moet de kwaliteit van het echtscheidingsproces in acht worden genomen, met een goede regeling van de gevolgen van de scheiding. Het invoeren van het ouderschapsplan heeft hierbij niet de bedoeling om extra procedurele obstakels in het echtscheidingsproces in te voeren, maar wel de scheidende partners aan te zetten om na te denken over de regeling van de gevolgen van die scheiding voor hun gemeenschappelijke kinderen.

⁵ K. BASTAITS, e.a., p. 21.

Dans tous les autres cas de séparation des conjoints, des cohabitants légaux ou des cohabitants de fait, la loi n'oblige aucunement les parents à conclure des accords écrits sur l'éducation des enfants ou l'exercice conjoint de l'autorité parentale.

On constate que les lois de 1995 et 2006 ont eu pour effet que plus de parents optent pour la coparentalité, qui garantit les contacts entre l'enfant et les deux parents, mais aussi, parallèlement, que de nombreux parents ne parlent jamais de leurs enfants (27,3 %) ou doivent exiger le respect des modalités d'hébergement (15,4 %), et que certains parents sont confrontés à un défaut de paiement des pensions alimentaires et à une répartition très inégale des frais et des soins.⁵

Il ressort de l'analyse des données du rapport de recherche “Scheiden in Vlaanderen” que les parents concluent de meilleurs accords sur les points à propos desquels la loi prévoit qu'un accord doit être conclu que sur les points qui ne font l'objet d'aucune obligation légale.

Compte tenu de ces constatations, l'introduction d'un plan de parentalité peut être dans notre pays également une bonne mesure pour continuer à inciter les parents, dans un contexte émotionnel difficile, à réfléchir aux conséquences et dispositions concrètes pour les enfants. Outre les dispositions que doit déjà contenir une convention préalable à un divorce par consentement mutuel, le présent amendement prévoit que le plan de parentalité doit également contenir des accords en matière de répartition des tâches entre les parents et d'échange d'informations.

La nécessité d'introduire un plan de parentalité pour l'ensemble des divorces ressort de la constatation qu'aujourd'hui, on divorce très vite pour cause de désunion irrémédiable, sans avoir réglé préalablement quoi que ce soit, avec pour conséquence que le partenaire vulnérable et les enfants en sont les victimes. Si la rapidité est un des facteurs à prendre en compte, nous estimons que la qualité de la procédure de divorce, comprenant un bon règlement des conséquences de ce divorce, revêt une plus grande importance encore. L'introduction du plan de parentalité n'a pas pour objectif de mettre en place des obstacles procéduraux supplémentaires mais d'inciter les conjoints qui se séparent à réfléchir aux conséquences de ce divorce pour les enfants communs.

⁵ K. BASTAITS, e.a., p. 21.

In Nederland is het verplichte ouderschapsplan niet beperkt tot de gevallen van echtscheiding, maar wordt het ook vereist bij het beëindigen van het wettelijk partnerschap of het feitelijk samenwonen en de andere gevallen waar de ouders niet samenwonen of samengewoond hebben. Ook tijdens de hoorzittingen over het oorspronkelijke wetsvoorstel hebben verschillende sprekers de vraag gesteld waarom het beperkt bleef tot de gevallen van echtscheiding en niet van toepassing was op alle vormen van scheiding. Het amendement houdt hier rekening mee en breidt de verplichting om een ouderschapsplan op te stellen uit naar alle gevallen van scheiding van ouders (echtscheiding, scheiding van tafel en bed, scheiding van feitelijk samenwonende partners), alsook van ouders die niet hebben samengeleefd maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen.

In het artikel van Kim Bastaits e.a. wordt dieper ingegaan op de voordelen die een ouderschapsplan kan hebben gebaseerd op de verschillende onderdelen van het Nederlandse ouderschapsplan.⁶

1. Door de invoering van een in onderling overleg bepaalde verblijfsregeling, meent men het aantal keren dat de vastgelegde regeling niet wordt nageleefd te kunnen doen dalen en worden onnodige aanpassingen achteraf vermeden. Aanpassingen van de verblijfsregeling kunnen in onderling overleg gebeuren en kunnen in het kader van het ouderschapsplan ook worden geformaliseerd. Men geeft aan dat de ouders vooraf kunnen voorzien in een evaluatie van de verblijfsregeling en in welke gevallen er nieuwe afspraken kunnen gemaakt worden door specifieke wijzigingen in het leven van de kinderen of van een van de ouders (bijvoorbeeld bij het veranderen van school, bij het veranderen van de werksituatie van een van beide ouders, ...);

2. Beter vastgelegde afspraken omtrent de kosten voor het kind, kunnen er preventief voor zorgen voor een betere naleving van de afspraken rond alimentatie. Bij het vastleggen van de kostenverdeling kan gebruik worden gemaakt van verschillende instrumenten die ter beschikking staan, bijvoorbeeld een onderhoudsgeldcalculator die aan de hand van parameters de omvang van de kindalimentatie kan bepalen. Ook voor de buitengewone kosten kunnen met een ouderschapsplan betere afspraken worden gemaakt.

Volgens de gegevens uit het scheidingsonderzoek had in 2011 slechts 1 op de 8 ouders een gemeenschappelijke kindrekening, meestal betreft het ouders die een professionele scheidingsbemiddeling hebben gevolgd. De wet van

Aux Pays-Bas, il faut présenter un plan de parentalité non seulement en cas de divorce, mais également à la fin du partenariat légal ou de la cohabitation de fait, ainsi que dans les autres cas où les parents ne cohabitent pas ou n'ont pas cohabité. Lors des auditions consacrées à la proposition de loi initiale, différents orateurs se sont également demandé pourquoi la loi proposée se limitait aux cas de divorce sans s'appliquer à toutes les formes de séparation. Tenant compte de ces observations, le présent amendement étend l'obligation de présenter un plan de parentalité à tous les cas de séparation de parents (divorce, séparation de corps, séparation de cohabitants de fait), ainsi que de parents qui n'ont pas cohabité, mais exercent conjointement l'autorité parentale.

Dans l'article de Kim Bastaits *et al.*, les avantages potentiels d'un plan de parentalité sont expliqués plus en détail sur la base des différentes composantes du plan de parentalité néerlandais.⁶

1. L'établissement d'un régime d'hébergement fixé de commun accord peut permettre de réduire le nombre de fois où le régime convenu n'est pas respecté et d'éviter également des modifications ultérieures inutiles. D'éventuelles modifications peuvent être apportées au régime d'hébergement de manière concertée et peuvent également être formalisées dans le cadre du plan de parentalité. Les parents peuvent prévoir à l'avance que le régime d'hébergement sera évalué et prévoir également dans quels cas de nouveaux accords peuvent être conclus, notamment suite à des changements spécifiques dans la vie des enfants ou de l'un des parents (notamment en cas de changement d'école ou de situation professionnelle de l'un des parents, etc.);

2. Des accords plus précis concernant les coûts liés aux enfants peuvent favoriser préventivement un meilleur respect ultérieur des accords conclus en matière de pension alimentaire. Pour établir la répartition des coûts, il est également possible d'utiliser différents outils disponibles, comme un calculateur de pension alimentaire, lequel permet, sur la base de certains paramètres, de déterminer le montant de la pension alimentaire destinée aux enfants. Un plan de parentalité peut également contribuer à l'élaboration de meilleurs accords en ce qui concerne les frais exceptionnels.

Selon les données issues de l'enquête sur les séparations, en 2011, seul un parent sur huit avait un "compte enfants" commun, et il s'agissait généralement de parents qui avaient été suivis par un médiateur professionnel au cours de leur

⁶ K. BASTAITS, e.a., p. 21 e.v.

⁶ K. BASTAITS *et al.*, p. 21 et suivantes.

19 maart 2010 maakt het op verzoek van een van de ouders mogelijk voor de rechter het openen van een kindrekening te verplichten. Het openen van een kindrekening en de wijze van bijdragen door de respectieve kan ook onderdeel uitmaken van het ouderschapsplan;

3. Het ouderschapsplan kan zeker ook een meerwaarde bieden op het vlak van het opnemen van de zorgtaken door de respectieve ouders. Cijfers wijzen uit dat de moeders doorgaans het merendeel van de zorgtaken op zich nemen. Er is op dat vlak wel een verband met de verblijfsregeling, maar ook ingeval van co-ouderschap blijven de meeste zorgtaken weggelegd voor de moeders. Vaak is dergelijke ongelijke verdeling niet gewenst. Enerzijds kan een tekort aan opname van concrete taken in de opvoeding van het kind door een vader, een teveel aan taken veroorzaken bij de moeder, die haar draagkracht overtreffen en andersom kunnen vaders zich uitgesloten voelen bij de opvoeding van het kind als moeders het merendeel van of de volledige zorg bewust naar zich toe trekken.

Het opmaken van een ouderschapsplan zou zo kunnen zorgen voor een meer billijke verdeling van de zorgtaken onder de ouders. Hierbij kunnen zij ook de nodige creativiteit aan de dag leggen om samen hun verantwoordelijkheid voor het kind op te nemen. Indien zij echter geen gelijke verdeling van de zorgtaken wensen, dan kunnen zij dit ook zo bepalen in hun ouderschapsplan. Het voordeel hierbij is dan dat ze samen tot deze beslissing komen.

Bij het opmaken van een regeling omtrent de zorgtaken dienen de ouders er ook rekening mee te houden dat naargelang de kinderen ouder worden, hun behoeften en vele aspecten in hun leven, maar ook in dat van hun ouders, wijzigen. Daarom wordt best ook voorzien in een mogelijke aanpassing van het ouderschapsplan aan wijzigende omstandigheden;

4. Men stelt vast dat de communicatie tussen een groot deel van de ouders met betrekking tot hun kinderen heel moeilijk verloopt. Uit de resultaten blijkt dat ongeveer een op de vier ouders nooit meer met elkaar spreekt over hun kind en ongeveer 45 % nooit samen beslissingen neemt over hun kind. Hoewel overleg tussen ouders geen garantie betekent op een conflictloze omgang en samen beslissingen nemen over de kinderen niet steeds vanzelfsprekend is, moeten beide ouders in grote lijnen het leven van hun kind bij de andere ouder kunnen volgen met het oog op een eenduidig opvoedingstraject. Ook hier kunnen duidelijke afspraken een meerwaarde zijn.

séparation. La loi du 19 mars 2010 autorise d'ailleurs le juge à imposer, à la demande de l'un des parents, l'ouverture d'un compte enfants. L'ouverture d'un tel compte et les contributions respectives des parties à ce compte peuvent également faire partie du plan de parentalité;

3. Le plan de parentalité peut certainement présenter aussi une plus-value pour ce qui est de la prise en charge des tâches de soins par les parents respectifs. Les statistiques montrent que les mères assument généralement la plupart de ces tâches. Sur ce point, il y a certes un lien avec le régime de résidence, mais même en cas de coparentalité, la majorité des tâches de soins restent dévolues aux mères. Souvent, une telle répartition inégale n'est pas souhaitée. D'une part, si le père ne s'implique pas suffisamment dans les tâches concrètes liées à l'éducation de l'enfant, cela peut entraîner un trop-plein de tâches pour la mère; d'autre part, les pères peuvent se sentir exclus du processus éducatif de l'enfant si les mères se réservent délibérément la majorité, voire la totalité des tâches de soins.

L'établissement d'un plan de parentalité pourrait permettre une répartition plus équitable des tâches de soins entre les parents. Ils pourraient également faire preuve de créativité afin d'assumer ensemble leurs responsabilités vis-à-vis de l'enfant. Toutefois, s'ils ne souhaitent pas une répartition égale des tâches de soins, ils peuvent également le stipuler tel quel dans le plan de parentalité. L'avantage de cette procédure est qu'ils parviennent ensemble à cette décision.

Lors de l'élaboration d'un régime relatif aux tâches de soins, les parents doivent également tenir compte du fait qu'à mesure que les enfants grandissent, leurs besoins et beaucoup d'aspects de leur vie, mais aussi de celle de leurs parents, changent. C'est pourquoi il est également préférable de prévoir l'éventualité d'adapter le plan de parentalité aux circonstances changeantes;

4. On constate que la communication entre beaucoup de parents à propos de leurs enfants pose problème. Les résultats montrent qu'environ un quart des parents ne dialoguent plus jamais à propos de leur enfant et que près de 45 % d'entre eux ne prennent jamais de décisions communes concernant leur enfant. Même si la concertation entre parents n'est pas la garantie d'une relation sans conflit et que la prise en commun des décisions relatives aux enfants n'est pas toujours chose aisée, les deux parents doivent pouvoir suivre dans les grandes lignes la vie de leur enfant chez l'autre parent aux fins d'harmoniser sa trajectoire éducative. Ici aussi, des accords clairs peuvent se révéler une plus-value.

Uit de resultaten blijkt dat onvolkomenheden op de aspecten “verblijf”, “kosten”, “zorg” en “informatie” onlosmakelijk met elkaar samenhangen, en dus pleiten in de richting van een geïntegreerd plan dat al deze aspecten omvat. Duidelijke afspraken omtrent het geheel aan onderdelen met betrekking tot de opvoeding en de uitoefening van het ouderlijk gezag over het kind zijn belangrijk, niet alleen ten tijde van de echtscheiding, maar ook erna. De cijfers gaven duidelijk aan dat er een wisselwerking is tussen enerzijds het naleven van regelingen en het realiseren van een voldoende gelijke verdeling van taken en kosten en anderzijds de mate waarin ex-partners na de scheiding nog conflict ondervinden.

Het verplicht opmaken van een ouderschapsplan zal niet alle conflicten kunnen oplossen, maar heeft het voordeel dat ouders worden gestimuleerd om in overleg te treden en vooraf te komen tot een vergelijk over de aanpak van een aantal opvoedingsaspecten. Ouders kunnen zich hierbij laten bijstaan door een professioneel scheidingsbemiddelaar en kunnen een beroep doen op bepaalde tools die ter beschikking staan om te kunnen komen tot gedragen afspraken.

Als de afspraken op voorhand gekend zijn, kan worden vermeden dat er te veel ad hoc moet worden beslist.

Het ouderschapsplan heeft ook het ontegensprekelijke voordeel dat het de ouders dwingt om hun kinderen centraal te stellen bij een echtscheiding en dat zij het belang van hun kinderen niet uit het oog mogen verliezen. Hierbij is het belangrijk dat ouders bij het opmaken van hun plan voldoende ruimte laten om rekening te houden met de veranderingen in de leefsituatie van de kinderen. Het plan moet daarom als een instrument worden beschouwd dat samen met het kind meegroeit, waarin aanpassingen mogelijk zijn op specifieke leeftijden van het kind of bij belangrijke mijlpalen in de onderwijsloopbaan of bij het beoefenen van hobby's en andere vrijetijdsbestedingen.

Volgens het IPOS-Scheidingsonderzoek is het in het belang van de kinderen dat er voldoende wordt nagedacht over de gevolgen van de scheiding voor hen en dat zij zich betrokken weten, geïnformeerd en beluisterd worden. Een ouderlijke echtscheiding brengt immers vaak angst mee voor de kinderen. De mate waarin kinderen betekenis kunnen geven aan de scheiding en de mate waarin kinderen het gevoel hebben ertoe te doen voor hun ouders heeft meer belang op hun subjectieve levenskwaliteit dan de mate van conflict tussen de ouders. Het is dus belangrijk om bij hen af te toetsen of zij de situatie begrijpen, om met hen rekening te houden en hen de ruimte te geven om het verschil te maken na de

Il ressort des résultats que les lacunes concernant “le séjour”, “les frais” et “les informations” sont indissociablement liées les unes aux autres, et que cela justifie l'adoption d'un plan intégré englobant tous ces points. Il importe que des accords clairs soient conclus à propos de toutes les dimensions de l'éducation et de l'exercice de l'autorité parentale sur l'enfant, non seulement au moment du divorce, mais aussi à un stade ultérieur. Les chiffres indiquent clairement qu'il existe une corrélation entre, d'une part, le respect des accords et une répartition suffisamment équitable des tâches et des frais et, d'autre part, la mesure dans laquelle les anciens partenaires demeurent dans une situation conflictuelle après leur séparation.

L'obligation d'établir un plan de parentalité ne permettra pas de résoudre tous les conflits mais elle présentera l'avantage d'encourager les parents à se concerter et à s'accorder en amont sur plusieurs points de l'éducation des enfants. Les parents pourront, pour cela, se faire assister par un médiateur professionnel en matière de séparation, et utiliser des outils mis à leur disposition pour qu'ils puissent conclure des accords solides.

La conclusion préalable desdits accords leur permettra d'éviter de devoir prendre trop de décisions au cas par cas.

Le plan de parentalité présentera également l'avantage indéniable de contraindre les parents à placer leurs enfants au centre de leurs discussions en cas de divorce, et empêchera qu'ils perdent de vue les intérêts de leurs enfants. Il importe, à cet égard, que les parents prévoient, lors de la confection du plan de parentalité, une marge suffisante pour leur permettre de prendre en compte les changements qui surviendront dans les circonstances de vie de leurs enfants. Le plan de parentalité doit donc se concevoir comme un instrument évoluant au même rythme que l'enfant et pouvant être modifié lorsque l'enfant atteint un certain âge ou franchit des étapes importantes de son parcours éducatif ou dans l'exercice de ses hobbies et d'autres activités de loisirs.

Selon l'enquête de l'IPOS relative au divorce, il est dans l'intérêt des enfants que l'on réfléchisse suffisamment aux conséquences du divorce pour eux et qu'ils se sachent impliqués, informés et écoutés. Un divorce parental est en effet souvent source d'angoisse chez les enfants. La mesure dans laquelle les enfants peuvent donner un sens au divorce et dans laquelle ils ont le sentiment de compter pour leurs parents a plus d'importance pour leur qualité de vie subjective que l'intensité du conflit entre les parents. Il importe donc de s'assurer auprès d'eux qu'ils comprennent la situation, pour tenir compte d'eux et leur donner l'espace nécessaire pour faire la différence après le divorce. Pour aboutir à des

scheiding. Om te komen tot constructieve oplossingen voor hun bestaande conflicten kunnen ouders zich laten bijstaan door scheidingsconsulenten, maar anderzijds moeten zij ook worden gestimuleerd om zelf te communiceren met hun kinderen en te luisteren naar hun bezorgdheden.⁷

Uit de evaluatie in Nederland is dan ook gebleken dat het ouderschapsplan niet op zich kan worden ingevoerd. Er moet tevens betere informatieverstrekking komen voor de scheidende ouders over het belang van het maken van goede afspraken en scheidingsbemiddelaars moeten vlot toegankelijk worden. Advocaten moeten het ouderschapsplan te baat nemen om tussen hun cliënt en zijn of haar (toekomstige) ex-partner een dialoog tot stand te brengen om een reeks evenwichtige afspraken te bekomen over de gemeenschappelijke kinderen.

4) Krijtlijnen van het globaal amendement

4.1. De invoering van het ouderschapsplan voor alle gevallen van scheiding en de gevallen waarbij de ouders gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen maar niet samenleven.

Het aanvankelijke wetsvoorstel verplichtte het ouderschapsplan enkel ingeval van echtscheiding. Tijdens de hoorzittingen wezen meerdere sprekers op dit beperkte toepassingsgebied van het wetsvoorstel en oordeelden dat er een ongelijke situatie werd gecreëerd tussen kinderen geboren in een huwelijk en zij waarvan de ouders wettelijk of feitelijk samenleefden. Professor Verschelden stelde dat dit mogelijk niet verenigbaar is met het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel. Bovendien is het uit elkaar gaan van ouders (of zij nu gehuwd waren of samenwonend) voor elk kind een traumatische gebeurtenis. Daarnaast blijkt uit de praktijk dat er evenveel procedures worden ingeleid waarin maatregelen over de kinderen worden gevraagd door ouders in echtscheiding, als door ouderparen na een feitelijke of wettelijke samenwoning, of na de echtscheiding.

Vanuit het standpunt van het kind is een onderscheid naar de samenlevingsvorm van de ouders om al dan niet een ouderschapsplan op te maken niet redelijk te verantwoorden.

Daarom stellen wij voor om het toepassingsgebied voor het wettelijk geregelde ouderschapsplan uit te breiden. Om de gelijkheid tussen de kinderen te bewaren, zal een ouderschapsplan moeten worden opgemaakt in de volgende gevallen, waar er gemeenschappelijke kinderen zijn:

— bij vordering tot echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting;

⁷ Zie www.scheidinginvlaanderen.be.

solutions concrètes pour leurs conflits existants, les parents peuvent solliciter l'aide de conseillers en divorce, mais ils peuvent aussi être encouragés à communiquer eux-mêmes avec leurs enfants et à entendre leurs inquiétudes.⁷

Il est donc ressorti de l'évaluation réalisée aux Pays-Bas que le plan de parentalité ne peut être instauré tel quel. Il faut également mieux informer les parents qui divorcent sur l'importance de passer de bons accords et les médiateurs en divorce doivent être facilement accessibles. Les avocats doivent profiter du plan de parentalité pour mettre en place un dialogue entre leur client et son (futur) ex-partenaire en vue d'atteindre des accords équilibrés sur les enfants communs.

4) Contours de l'amendement global

4.1. L'instauration du plan de parentalité pour tous les cas de divorce et les cas dans lesquels les parents exercent conjointement l'autorité parentale, mais ne cohabitent pas.

La proposition de loi initiale n'obligeait le plan de parentalité qu'en cas de divorce. Durant les auditions, plusieurs orateurs ont mis en évidence ce champ d'application limité de la proposition de loi, en considérant qu'il créait une inégalité entre les enfants nés dans le cadre d'un mariage et ceux dont les parents étaient cohabitants de fait ou légaux. Le professeur Verschelden a indiqué que cette situation n'était pas compatible avec le principe constitutionnel d'égalité. En outre, la séparation des parents (qu'ils soient mariés ou cohabitants) représente un traumatisme pour tous les enfants. Il ressort en outre de la pratique qu'il est introduit autant de procédures demandant des mesures au sujet des enfants de la part de parents qui divorcent que de la part de parents qui ont cohabité de fait ou légalement, ou après le divorce.

Du point de vue de l'enfant, une distinction en fonction de la forme de vie commune des parents pour établir ou non un plan de parentalité n'est pas raisonnablement justifiée.

C'est pourquoi nous proposons d'élargir le champ d'application du plan de parentalité légal. Pour préserver l'égalité entre les enfants, un plan de parentalité devra être établi pour les enfants communs dans les cas suivants:

— en cas de demande de divorce pour désunion irrémédiable;

⁷ Voir www.scheidinginvlaanderen.be.

- bij echtscheiding in onderlinge overeenstemming;
- bij scheiding van tafel en bed
- bij de beëindiging van het wettelijk samenwonen;

— bij het beëindigen van een feitelijke samenwonen of wanneer ouders niet samenleven en gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen op grond van artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek.

De indieners van het amendement zijn er zich van bewust dat de wens om alle kinderen een gelijkaardige bescherming te bieden niet vanzelfsprekend is, zeker wanneer de ouders scheiden na een feitelijke samenwoning, omdat er geen juridisch aanknopingspunt bestaat op het ogenblik van de scheiding. Daarom laat het amendement zich inspireren door de regeling van kracht in Nederland, waarbij vereist wordt dat deze ouders het ouderschapsplan voorleggen op elk moment dat zij vorderingen instellen met betrekking tot hun gemeenschappelijke kinderen. De rechtbank houdt de beslissing aan over de vorderingen tot het ogenblik dat het ouderschapsplan wordt voorgelegd. De rechter kan de ouders verwijzen naar een bemiddelaar of naar de kamer voor minnelijke schikking om een ouderschapsplan te maken of om tot akkoorden te komen.

Uiteraard blijft het mogelijk de nodige beslissingen te nemen ingeval van dringende noodzakelijkheid en wordt rekening gehouden met de situatie waarbij de eisende partij redelijkerwijs geen ouderschapsplan kan voorleggen, men denke hierbij aan de gevallen waar tussen de ouders geen consensus gevonden wordt over een of meerdere onderdelen van het plan, of waarbij er geen contact mogelijk is tussen de ouders. Zo wordt vermeden dat het ouderschapsplan aanleiding zou geven tot het blokkeren van een bepaalde situatie.

Wat de beëindiging van een formele relatie (huwelijk of wettelijk samenwonen) betreft, is het ouderschapsplan wel gekoppeld aan een juridisch aanknopingspunt, zodat rechterlijke controle mogelijk is.

Net zoals in het aanvankelijke wetsvoorstel zal het ouderschapsplan deel uitmaken van de overeenkomst van een procedure van echtscheiding door onderlinge toestemming en moet het plan worden toegevoegd aan de gedinginleidende akte ingeval van echtscheiding wegens onherstelbare ontwijking.

Het amendement voorziet daarnaast in dezelfde verplichting voor de gevallen waarin de ouders kiezen voor een scheiding van tafel en bed.

— en cas de divorce par consentement mutuel;

— en cas de séparation de corps;

— en cas de cessation de la cohabitation légale;

— en cas de cessation de la cohabitation de fait ou lorsque les parents ne cohabitent pas et exercent conjointement l'autorité parentale en vertu de l'article 374 du Code civil.

Nous sommes conscients que la volonté d'offrir à tous les enfants une protection égale n'est pas évidente, surtout lorsque les parents se séparent au terme d'une cohabitation de fait, parce qu'il n'existe aucun acte juridique au moment de la séparation. C'est pourquoi le présent amendement s'inspire de la réglementation en vigueur aux Pays-Bas, qui exige que ces parents soumettent le plan de parentalité à chaque fois qu'ils introduisent des demandes relatives à leurs enfants communs. Le tribunal sursoit à statuer sur les demandes jusqu'au moment où le plan de parentalité est soumis. Le juge peut renvoyer les parents vers un médiateur ou vers la chambre de règlement à l'amiable pour établir un plan de parentalité ou pour trouver un accord.

Évidemment, il est toujours possible de prendre les décisions nécessaires en cas d'urgence, et il est tenu compte de la situation dans laquelle la partie demanderesse ne peut raisonnablement pas soumettre de plan de parentalité, en particulier les cas dans lesquels les parents ne peuvent trouver de consensus sur un ou plusieurs points du plan, ou lorsqu'aucun contact n'est possible entre les parents. L'on évite ainsi que le plan de parentalité entraîne le blocage d'une situation.

En ce qui concerne la cessation d'une relation formelle (mariage ou cohabitation légale), le plan de parentalité est lié à un acte juridique, de sorte que le contrôle judiciaire est possible.

Comme dans la proposition de loi initiale, le plan de parentalité fera partie de la convention conclue dans le cadre d'une procédure de divorce par consentement mutuel et le plan doit être joint à l'acte introductif d'instance en cas de divorce pour cause de désunion irrémédiable.

L'amendement prévoit en outre la même obligation pour les cas dans lesquels les parents optent pour la séparation de corps.

In geval van de beëindiging van het wettelijk samenwonen tussen partners met gemeenschappelijke kinderen, wordt aan de ouders gevraagd een gehomologeerd ouderschapsplan van minder dan zes maanden oud voor te leggen aan de ambtenaar van de burgerlijke stand.

4.2. Inhoud van het ouderschapsplan

Het amendement voorziet in een nieuw artikel 1253ter/6-1 in het Gerechtelijk Wetboek dat naast het vastleggen van het toepassingsgebied van het ouderschapsplan ook de aangelegenheden omvat waarover afspraken moeten worden gemaakt.

Het amendement herneemt de opsomming van afspraken die in het oorspronkelijke wetsvoorstel stonden over het ouderschapsplan dat werd voorgesteld naar aanleiding van een echtscheidingsprocedure (zie artikel 3 van het aanvankelijk wetsvoorstel).

Concreet moeten de ouders een regeling treffen omtrent de volgende onderdelen:

1° de uitoefening van het gezag over de persoon en het beheer van de goederen van hun kinderen;

2° de organisatie van verblijfsregeling of, in voorkomend geval, de uitoefening van het recht op persoonlijk contact;

3° de wijze waarop de ouders de zorg- en opvoedingstaken vormgeven;

4° de wijze waarop ze elkaar informatie verschaffen en raadplegen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van de kinderen;

5° welke de bijdrage is van beide ouders inzake levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van hun kinderen; hierbij kunnen de ouders een beroep doen op een objectieve berekeningstool om te komen tot een redelijke onderhoudsbijdrage en is het ook van belang om een regeling te treffen over de bijzondere kosten en/of het openen van een kindrekening in het kader van de wet van 19 maart 2010 ter bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen;

6° de regeling waarbij de ouders zich ertoe verbinden voor eventuele geschillen in verband met de uitlegging of de uitvoering van het ouderschapsplan eerst een beroep te doen op een minnelijke regeling en pas dan op elke andere vorm van geschillenbeslechting.

Lorsqu'il est mis fin à la cohabitation légale entre partenaires ayant des enfants communs, il est demandé aux parents de présenter à l'officier de l'état civil un plan de parentalité homologué de moins de six mois.

4.2. Contenu du plan de parentalité

L'amendement prévoit l'insertion dans le Code judiciaire d'un nouvel article 1253ter/6-1 qui définit le champ d'application du plan de parentalité et précise les questions qui doivent faire l'objet d'un accord.

L'amendement reprend l'énumération des conventions figurant dans la proposition de loi initiale concernant le plan de parentalité présenté dans le cadre d'une procédure de divorce (voir l'article 3 de la proposition de loi initiale).

Concrètement, les parents doivent s'entendre sur les éléments suivants:

1° l'exercice de l'autorité sur la personne et l'administration des biens de leurs enfants;

2° l'organisation des modalités d'hébergement ou, le cas échéant, l'exercice du droit aux relations personnelles;

3° la façon dont les parents conçoivent les tâches familiales et éducatives;

4° la façon dont ils s'informent et se consultent mutuellement sur les questions importantes relatives à la personne et au patrimoine des enfants;

5° la contribution de chacun des parents à l'entretien, à l'éducation et à la formation adéquate de leurs enfants; les parents peuvent à cet égard avoir recours à un outil de calcul objectif permettant de fixer une contribution alimentaire raisonnable. Il est également important de s'entendre sur les frais particuliers et/ou sur l'ouverture d'un compte enfant dans le cadre de la loi du 19 mars 2010 visant à promouvoir une objectivation du calcul des contributions alimentaires des père et mère au profit de leurs enfants;

6° la clause par laquelle les parents s'engagent à recourir à la médiation préalablement à tout autre mode de résolution des éventuels différends que l'interprétation ou l'exécution du plan de parentalité pourrait susciter.

Omdat het van belang is de kinderen vanaf een bepaalde leeftijd te betrekken bij de te maken afspraken wordt ook bepaald dat het ouderschapsplan vermeldt op welke wijze zij bij de opmaak ervan worden betrokken.

Het is van belang dat ouders voldoende worden geïnformeerd. Daarom pleiten de indieners voor een voldoende informatieverstopping door enerzijds de overheid in het algemeen over de noodzaak van goede afspraken en over de mogelijkheden van scheidingsbemiddeling en anderzijds concrete informatie door de advocaten van decheidende ouders en eventueel door een professionele bemiddelaar die door hen wordt gekozen om een evenwichtig akkoord te bereiken op maat van beide ouders en elk van hun kinderen. Immers kan er onderling tussen de kinderen een groot verschil bestaan in behoeften, dat een aangepaste regeling noodzakelijk maakt. Dit kan bijdragen tot het opzij schuiven van het eigenbelang en de gekwetste gevoelens van elk van beide ouders én tot het vooropstellen van het belang van de kinderen.

De indieners van dit amendement benadrukken dat het ouderschapsplan best ook een flexibel instrument is zodat het aanpasbaar is naargelang de leeftijd van het kind, nieuwe familietransities en wijzigende omstandigheden in het leven van de kinderen (bv. nieuwe school, andere vrijetijdsbestedingen, ...) en de ouders. Kim Bastaits en Dimitri Mortelmans spreken van een meegroei-overeenkomst tussen ouders die het belang van hun kind vooropstellen⁸.

4.3. Overgangsrecht

Bij het totstandbrengen van de nieuwe regeling van het ouderschapsplan is het belangrijk om te bepalen op welke procedures deze wet van toepassing is. De indieners zijn van oordeel dat voor de rechtszekerheid deze regeling enkel kan gelden voor echtscheidingsprocedures of andere beëindigingen van wettelijk of feitelijk samenwonen die plaatsvinden na de inwerkingtreding van deze wet. Voor niet-samenwonende ouders, die gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, bepaalt de overgangsbepaling dat deze regeling van kracht wordt voor alle kinderen die na de inwerkingtreding van de wet geboren worden.

Omdat er een grote groep ouders bestaat, die niet samenleven maar toch gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, biedt de overgangsbepaling hen de mogelijkheid om toch ook een ouderschapsplan op te stellen en dit te laten homologeren

⁸ K. BASTAITS en D. MORTELMANS, *Verplicht ouderschapsplan bij echtscheiding*. Onzinnig?, *Sociaal.net*, 2015, <http://sociaal.net/opinie/verplicht-ouderschapsplan-bij-echtscheiding>.

Il est important que les enfants ayant atteint un certain âge soient associés aux arrangements à conclure. L'amendement prévoit dès lors également que le plan de parentalité mentionne de quelle façon ceux-ci doivent être associés à son élaboration.

Il est essentiel que les parents soient suffisamment informés. Nous plaçons dès lors pour qu'ils reçoivent des informations générales de la part des pouvoirs publics quant à la nécessité de conclure de bons accords et quant aux possibilités de médiation en matière de divorce et pour qu'ils obtiennent des informations concrètes de la part de leurs avocats ou éventuellement d'un médiateur professionnel qu'ils auront choisi, afin de parvenir à un accord équilibré fait sur mesure pour les deux parents et chacun de leurs enfants. En effet, les besoins pouvant fortement varier d'un enfant à l'autre, il est nécessaire de prévoir des conventions adéquates, ce qui peut contribuer à inciter chacun des parents à faire abstraction de ses intérêts particuliers et de ses blessures pour faire primer l'intérêt des enfants.

Nous tenons à souligner que le plan de parentalité est un outil plutôt flexible, qui peut être adapté en fonction de l'âge de l'enfant, des nouvelles transitions familiales et de l'évolution des circonstances de la vie des enfants (nouvelle école, autres loisirs, ...) et des parents. Kim Bastaits et Dimitri Mortelmans parlent d'une convention évolutive conclue entre des parents qui font passer l'intérêt de leur enfant au premier plan⁸.

4.3. Droit transitoire

Il est important de déterminer dans le cadre de la nouvelle réglementation relative au plan de parentalité quelles sont les procédures qui relèveront du champ d'application de la loi. Nous estimons que pour garantir la sécurité juridique, cette réglementation ne peut s'appliquer qu'aux procédures de divorce ou aux autres modes de cessation de la cohabitation légale ou de fait intervenus après l'entrée en vigueur de la loi. Pour les parents non cohabitants qui exercent conjointement l'autorité parentale, la disposition transitoire prévoit que cette réglementation s'appliquera à tous les enfants nés après l'entrée en vigueur de la loi.

La disposition transitoire offre aux nombreux parents qui exercent l'autorité parentale conjointement sans être cohabitants la possibilité d'élaborer malgré tout un plan de parentalité et de le faire homologuer par le tribunal. Par souci de sécurité

⁸ K. BASTAITS et D. MORTELMANS, *Verplicht ouderschapsplan bij echtscheiding*. Onzinnig?, *Sociaal.net*, 2015, <http://sociaal.net/opinie/verplicht-ouderschapsplan-bij-echtscheiding>.

door de rechtbank. Omwille van de rechtszekerheid wordt deze mogelijkheid beperkt tot de ouders die nog niet zijn gebonden door eerdere rechterlijke uitspraken of gehomologeerde akkoorden.

5) Artikelsgewijze verantwoording:

Art. 2

Artikel 2 wordt *mutatis mutandis* overgenomen uit het oorspronkelijke wetsvoorstel.

Artikel 229 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld met een paragraaf 4 die voorschrijft dat de echtscheiding enkel kan worden uitgesproken als er duidelijkheid bestaat over alle maatregelen met betrekking tot de kinderen

Deze nieuwe bepaling beoogt immers niet de persoonlijke belangen of de ruzies tussen echtgenoten te stimuleren, maar partijen aan te zetten na te denken over de gevolgen van de echtscheiding voor hun kinderen en dit in het belang van deze kinderen.

Art. 3

Dit amendement voorziet ook in de verplichting een ouderschapsplan op te stellen bij de beëindiging van een wettelijke samenwoning. Tijdens de hoorzitting lieten meerdere sprekers verstaan dat het niet redelijk te verantwoorden valt dat het oorspronkelijke wetsvoorstel enkel voorziet in een ouderschapsplan bij echtscheiding van de ouders en niet bij de beëindiging van het wettelijk samenwonen.

Artikel 1476, § 2, van het Burgerlijk Wetboek wordt daarom aangevuld met een bepaling die vastlegt dat de schriftelijke verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning die door beide wettelijk samenwonenden samen of door een van hen wordt afgelegd, moet gepaard gaan met het voorleggen van een gehomologeerd ouderschapsplan van hoogstens zes maanden oud, indien zij gemeenschappelijke minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen hebben. Zó dit ouderschapsplan niet kan worden voorgelegd, kan de ambtenaar van de burgerlijke stand de verklaring tot beëindiging niet in ontvangst nemen. Vanuit de bekommernis dat een voldoende actueel ouderschapsplan wordt voorgelegd, benadrukt de wettekst dat de homologatie van de overeenkomst niet langer dan zes maanden voor de verklaring mag hebben plaatsgevonden.

juridique, cette possibilité est réservée aux parents qui ne sont pas encore liés par des décisions judiciaires ou des accords homologués antérieurs.

5) Justification des articles:

Art. 2

L'article 2 est repris *mutatis mutandis* de la proposition de loi initiale.

L'article 229 du Code civil est complété par un paragraphe 4 qui prévoit que le divorce ne peut être prononcé que si des accords clairs ont été conclus concernant l'ensemble des mesures relatives aux enfants.

Cette nouvelle disposition ne vise pas à stimuler les intérêts personnels ou à attiser les disputes entre époux, mais à inciter les parties à réfléchir, dans l'intérêt de leurs enfants, aux conséquences que le divorce aura pour ceux-ci.

Art. 3

Le présent amendement prévoit également l'obligation d'élaborer un plan de parentalité en cas de cessation d'une cohabitation légale. Plusieurs orateurs ont laissé entendre lors de l'audition qu'on ne peut pas justifier raisonnablement la distinction opérée dans la proposition de loi initiale, qui prévoyait l'élaboration d'un plan de parentalité dans le seul cas du divorce des parents et non dans celui de la cessation de la cohabitation légale.

L'article 1476, § 2, du Code civil est dès lors complété par une disposition en vertu de laquelle la déclaration écrite de cessation de la cohabitation légale faite par les deux cohabitants légaux ou par l'un d'eux doit aller de pair avec la production d'un plan de parentalité homologué de moins de six mois s'ils ont ensemble des enfants mineurs non mariés ni émancipés. Si ce plan de parentalité ne peut pas être produit, l'officier de l'état civil ne pourra pas recevoir la déclaration de cessation. Pour veiller à ce que le plan de parentalité soumis soit suffisamment actuel, le texte de la loi souligne que l'homologation de la convention ne peut pas avoir eu lieu plus de six mois avant la déclaration.

Indien de ouders niet kunnen komen tot een gezamenlijk ouderschapsplan, dan kunnen zij beide, of een van hen, de rechtbank verzoeken uitspraak te doen over de punten in het plan waarbij zij geen overeenstemming wisten te bereiken. Het vonnis dat uitspraak doet over deze vorderingen kan dan vervolgens bij de verklaring tot beëindiging van het wettelijk samenwonen worden gevoegd.

Art. 4

Dit artikel stipuleert dat voor de gevallen waarin een famili dossier aangelegd is met betrekking tot de ouders en hun gemeenschappelijke kinderen, het gehomologeerde ouderschapsplan of de rechterlijke beslissingen met betrekking tot de punten uit het plan waarover geen consensus tussen de ouders kon worden bereikt, worden toegevoegd aan het famili dossier.

Art. 5

Dit artikel vult artikel 1253ter van het Gerechtelijk Wetboek aan in die zin dat een verzoekschrift of een dagvaarding houdende een vordering met betrekking tot een of meerdere gemeenschappelijke kinderen van de ouders aangevuld wordt met een afschrift van het ouderschapsplan, indien dit vereist is overeenkomstig de nieuwe voorschriften in artikel 1253ter/6-1 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 6

In het globaal amendement wordt voorzien in een verplichting tot opmaak van een ouderschapsplan niet alleen bij de beëindiging van een formeel geregelde relatie, zoals het huwelijk of het wettelijk samenwonen, maar ook bij de beëindiging van een feitelijke samenwoning. Anders dan bij de formeel geregelde relaties is er echter op het ogenblik van de beëindiging van een feitelijke samenwoning geen juridisch aanknopingspunt waaraan de opmaak van het ouderschapsplan kan worden gekoppeld. Toch is het wel degelijk de bedoeling van de indieners van dit amendement dat ook deze ouders een ouderschapsplan opstellen en hierin de afspraken met betrekking tot de gezamenlijke uitoefening van het ouderlijk gezag opnemen.

Daarom voorziet een nieuwe § 1/1 in artikel 1253ter/3 van het Gerechtelijk Wetboek dat ingeval van vorderingen met betrekking tot hun gemeenschappelijke kinderen de rechtbank

Si les parents ne parviennent pas à élaborer un plan de parentalité commun, le tribunal peut être saisi par l'un d'eux ou par les deux pour statuer sur les points du plan sur lesquels aucun accord n'a été atteint. Le jugement statuant sur ces demandes peut ensuite être joint à la déclaration de cessation de la cohabitation légale.

Art. 4

Cet article précise que, lorsqu'un dossier familial a été constitué concernant les parents et leurs enfants communs, le plan de parentalité homologué ou les décisions judiciaires concernant les points du plan au sujet desquels aucun consensus n'a pu être dégagé entre les parents sont versés dans ce dossier.

Art. 5

Cet article complète l'article 1253ter du Code judiciaire en ce sens qu'une requête ou une citation contenant une demande concernant un ou plusieurs enfants communs des parents est complétée par une copie du plan de parentalité, si celui-ci est requis conformément aux nouvelles prescriptions prévues dans l'article 1253ter/6-1 du Code judiciaire.

Art. 6

L'amendement global prévoit qu'il est obligatoire d'élaborer un plan de parentalité non seulement en cas de fin d'une relation formellement réglée, telle que le mariage ou la cohabitation légale, mais aussi en cas de fin d'une cohabitation de fait. Contrairement à ce qui est le cas pour les relations réglées formellement au moment de la fin d'une cohabitation de fait, il n'existe toutefois pas d'ancrage juridique pour l'établissement du plan de parentalité. Le but des auteurs de cet amendement est pourtant bel et bien que ces parents rédigent également un plan de parentalité et y consignent les accords concernant l'exercice conjoint de l'autorité parentale.

Un nouveau § 1er/1 dans l'article 1253ter/3 du Code judiciaire prévoit par conséquent qu'en cas de demandes concernant leurs enfants communs, le tribunal remet l'affaire

de zaak aanhoudt, zolang er door de ouders geen ouderschapsplan wordt voorgelegd, in de gevallen dat de opmaak ervan verplicht is.

Echter is en blijft de hoofddoelstelling van dit amendement de dialoog tussen beide ouders met betrekking tot de opvoeding van hun kinderen te verbeteren door het maken van goede afspraken. Daarom wordt meteen ook voorzien dat de rechtbank de zaak kan verdagen naar een later tijdstip met het oog op het bereiken van overeenstemming tussen de ouders door het sluiten van akkoorden of het oplossen van het geschil via bemiddeling. Ook heeft de rechtbank de mogelijkheid de zaak te verwijzen naar de kamer voor minnelijke schikking, met het oog op het bereiken van een akkoord tussen de ouders.

Het voorstel voorziet in een afwijking op het principe dat de zaak aangehouden blijft voor de rechtbank voor de gevallen waarin een beslissing over een vordering wegens dringende noodzaak niet op zich kan laten wachten. Het zou onredelijk zijn om in dringende gevallen een beslissing met de kinderen te laten afhangen van het voorafgaandelijk opmaken van een ouderschapsplan, zeker wanneer het uitblijven van een beslissing nadelig zou zijn voor het kind in kwestie.

Eveneens wordt rekening gehouden met het feit dat er zich situaties kunnen voordoen waarbij de verzoekende ouder geen ouderschapsplan kan voorleggen door het gebrek aan consensus tussen beide ouders over een of meerdere punten uit het ouderschapsplan, of dat het opmaken van dit plan niet mogelijk is door de onwil of afwezigheid van de andere partner. In dit geval kan de rechtbank uitspraak doen over de vorderingen van de eisende partij, na voorlegging van de eventuele gedeeltelijke akkoorden tussen de ouders en de voorstellen vanwege de eisende partij over de punten in het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt. Ter gelegenheid van deze procedure kan de rechtbank, ambtshalve, of op verzoek van beide of een van de partijen de eventuele akkoorden tussen de beide ouders homologeren en uitspraak doen over de punten uit het ouderschapsplan waarover geen overeenstemming werd bereikt.

Art. 7

Dit artikel herneemt in aangepaste vorm de tekst die voorzien was in het aanvankelijke wetsvoorstel om het ouderschapsplan in te voeren voorafgaand aan de procedure van echtscheiding wegens onherstelbare ontwrichting. De

tant que les parents ne présentent pas de plan de parentalité, dans les cas où l'établissement de celui-ci est obligatoire.

Toutefois, le but principal du présent amendement est et demeure d'améliorer le dialogue entre les deux parents au sujet de l'éducation de leurs enfants grâce à la conclusion de bons accords. Il est dès lors également prévu que le tribunal pourra remettre l'affaire à une date ultérieure afin que les parents puissent arriver à un accord ou résoudre le différend par voie de médiation. Le tribunal dispose également de la possibilité de renvoyer l'affaire à la chambre de règlement à l'amiable, afin que les parents puissent arriver à un accord.

Le présent amendement prévoit une dérogation au principe selon lequel l'affaire est retenue par le tribunal, pour les cas où une décision concernant une demande ne peut se faire attendre en raison de l'urgence. Il ne serait pas raisonnable, dans des cas urgents, de conditionner une décision concernant les enfants à l'établissement préalable d'un plan de parentalité, a fortiori si l'absence de décision est préjudiciable aux enfants en question.

Il est également tenu compte du fait qu'il peut se produire certaines situations dans lesquelles le parent demandeur est dans l'impossibilité de soumettre un plan de parentalité faute de consensus entre les deux parents au sujet d'un ou de plusieurs points du plan en question, ou dans lesquelles ce plan ne peut pas être établi en raison de la mauvaise volonté ou de l'absence de l'autre partenaire. Dans ce cas, le tribunal peut se prononcer sur les demandes de la partie demanderesse, après présentation des éventuels accords partiels conclus entre les parents et des propositions formulées par la partie demanderesse au sujet des points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n'a pu être trouvé. Dans le cadre de cette procédure, le tribunal peut, d'office ou à la demande d'une ou des deux parties, homologuer les accords éventuels conclus entre les deux parents et se prononcer sur les points du plan de parentalité au sujet desquels aucun accord n'a pu être trouvé.

Art. 7

Cet article reprend, moyennant quelques modifications, le texte de la proposition de loi initiale. Il instaure le plan de parentalité préalablement à la procédure de divorce pour cause de désunion irrémédiable. Le texte est inscrit dans un

tekst wordt overgebracht in een algemeen nieuw artikel 1253ter/6-1 dat het toepassingsgebied en de inhoud van het ouderschapsplan bepaalt.

De eerste paragraaf benadrukt dat ouders die niet samenleven of die hun samenleving beëindigd hebben, geacht worden de wijze van uitoefening van het ouderlijk gezag betreffende hun gemeenschappelijke minderjarige ongehuwde en niet-ontvoogde kinderen, de kinderen die zij gezamenlijk hebben geadopteerd of de kinderen van een van hen die de andere heeft geadopteerd, te regelen in een ouderschapsplan.

Dit ouderschapsplan wordt verplicht gesteld in de volgende gevallen:

1. Bij de gedinginleidende akte tot vordering van een echtscheiding op grond van onherstelbare ontwijking, overeenkomstig artikel 229 van het Burgerlijk Wetboek;

2. Als onderdeel van de overeenkomst die de vordering tot echtscheiding in onderlinge overeenstemming, overeenkomstig artikel 230 van het Burgerlijk Wetboek, voorafgaat;

3. Bij de verklaring tot beëindiging van de wettelijke samenwoning die afgelegd wordt in handen van de ambtenaar van de burgerlijke stand, overeenkomstig artikel 1476, § 2 van het Burgerlijk Wetboek; zowel ingeval van een gezamenlijke als eenzijdige verklaring tot beëindiging;

4. Ingeval de ouders hun feitelijke samenleving beëindigen of niet samenleven en gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen op grond van artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek.

Ingeval van een vordering tot scheiding van tafel en bed, die overeenkomstig artikel 1305 van het Gerechtelijk Wetboek worden behandeld en gevonnis in dezelfde vormen als de vordering tot echtscheiding, vereist artikel 1253ter/6-1 ook een ouderschapsplan.

In de eerste drie gevallen wordt het ouderschapsplan gekoppeld aan een juridisch aanknopingspunt, waarbij de tussenkomst van de rechtbank dan wel de ambtenaar van de burgerlijke stand noodzakelijk is om juridische gevolgen te kennen. In de eerste twee gevallen wordt de opmaak van het ouderschapsplan vereist op het ogenblik dat de vordering tot echtscheiding of scheiding van tafel en bed aan de rechtbank wordt voorgelegd. De artikelen 1254 Ger.W., met betrekking tot de echtscheiding op grond van onherstelbare ontwijking

article 1253ter/6-1 (nouveau) général qui détermine le champ d'application et le contenu du plan de parentalité.

Le paragraphe 1er dispose que les parents qui ne cohabitent pas ou qui ont mis fin à leur cohabitation sont censés régler dans un plan de parentalité les modalités de l'exercice de l'autorité parentale sur leurs enfants mineurs communs non mariés et non émancipés, les enfants qu'ils ont adoptés conjointement ou les enfants de l'un d'entre eux que l'autre a adoptés.

Le plan de parentalité est obligatoire dans les cas suivants:

1. lors de l'acte introductif d'instance de demande en divorce sur la base de la désunion irrémédiable, conformément à l'article 229 du Code civil;

2. en tant qu'élément de la convention préalable à la demande en divorce par consentement mutuel, conformément à l'article 230 du Code civil;

3. lors de la déclaration de cessation de la cohabitation légale qui est remise entre les mains de l'officier de l'état civil, conformément à l'article 1476, § 2 du Code civil; tant en cas de déclaration de cessation par consentement mutuel qu'en cas de déclaration unilatérale de cessation;

4. au cas où les parents mettent fin à leur cohabitation de fait ou ne cohabitent pas et exercent conjointement l'autorité parentale conformément à l'article 374 du Code civil.

En cas de demande de séparation de corps, qui, conformément à l'article 1305 du Code judiciaire, est traitée et jugée dans les mêmes formes que la demande en divorce, l'article 1253ter/6-1 requiert également un plan de parentalité.

Dans les trois premiers cas, le plan de parentalité est joint à un acte juridique qui nécessite l'intervention du tribunal ou de l'officier de l'état civil pour produire des effets juridiques. Dans les deux premiers cas, le plan de parentalité doit être établi au moment de soumettre la demande en divorce ou de séparation de corps au tribunal. Les articles 8 et 9 de l'amendement global modifient les articles 1254, relatif au divorce pour désunion irrémédiable, et 1288 du Code judiciaire afin que le plan de parentalité fasse partie de l'acte introductif

en 1288 Ger.W. worden in de artikelen 8 en 9 van het globaal amendement aangepast, zó dat het ouderschapsplan deel uitmaakt van de gedinginleidende akte of de overeenkomst die de vordering tot echtscheiding (of scheiding van tafel en bed) voorafgaat.

Ook ingeval van een beëindiging van een wettelijke samenwoning, zal voortaan een ouderschapsplan moeten worden voorgelegd. In artikel 1476, § 2 van het Burgerlijk Wetboek wordt vereist dat een gehomologeerd ouderschapsplan van ten hoogste zes maanden oud wordt voorgelegd bij het afleggen van de verklaring van beëindiging van het wettelijk samenwonen. De homologatie van het ouderschapsplan wordt geregeld in § 2 van het nieuwe artikel 1253ter/6-1 van het Gerechtelijk Wetboek.

Tot slot – omdat elk kind na een scheiding los van de samenlevingsvorm van de ouders een gelijkaardige bescherming moet krijgen – wordt het ouderschapsplan ook ingevoerd voor de gevallen de ouders van de kinderen hun feitelijke samenwoning beëindigen of wanneer de ouders niet samenleven en gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen overeenkomstig artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek. Hierbij beseffen de indieners van dit amendement dat er op het moment van het beëindigen van een feitelijke samenwoning geen juridische of administratieve tussenkomst vereist is, waar het ouderschapsplan aan gekoppeld kan worden. Toch is het ook de bedoeling dat op dat ogenblik de ouders de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kinderen opnemen en afspraken vastleggen in een ouderschapsplan.

Daarom wordt – naar het Nederlands voorbeeld – het voorleggen van het ouderschapsplan vereist bij elke vordering betreffende de uitoefening van een of meerdere aspecten van het ouderlijk gezag voor de rechtbank. Ingeval de ouders geen ouderschapsplan hebben opgemaakt, houdt de rechter de voorgelegde zaak aan tot wanneer dat wel het geval is. In dringende en noodzakelijke gevallen kan de rechtbank wel uitspraak doen over de vorderingen met betrekking tot de gemeenschappelijke kinderen. Ook is een uitzondering voorzien voor de gevallen de eisende partij redelijkerwijs geen ouderschapsplan kan voorleggen.

Paragraaf 2 van het nieuwe artikel 1253ter/6-1 omvat de verschillende onderdelen van het ouderschapsplan die ongewijzigd blijven ten opzichte van het oorspronkelijke wetsvoorstel.

Het ouderschapsplan dient minstens de afspraken te bevatten over:

d'instance ou de la convention précédant la demande en divorce (ou de séparation de corps).

Un plan de parentalité devra désormais aussi être soumis en cas de cessation d'une cohabitation légale. L'article 1476, § 2, du Code civil stipule qu'un plan de parentalité homologué datant de moins de six mois doit être soumis lors de la déclaration de cessation de la cohabitation légale. L'homologation du plan de parentalité est réglée au § 2 du nouvel article 1253ter/6-1 du Code judiciaire.

Enfin – étant donné que chaque enfant doit bénéficier de la même protection après une séparation, et ce, quelle que soit la forme de vie commune des parents – le plan de parentalité est également prévu pour les cas où les parents des enfants mettent fin à leur cohabitation de fait ou lorsqu'ils ne cohabitent pas et exercent conjointement l'autorité parentale, conformément à l'article 374 du Code civil. À cet égard, nous sommes conscients du fait que la fin de la cohabitation de fait ne nécessite aucune intervention juridique ou administrative, à laquelle le plan de parentalité pourrait être joint. Toutefois, l'objectif est également que les parents assurent à ce moment la responsabilité de l'éducation de leurs enfants et concluent des accords dans le cadre d'un plan de parentalité.

Aussi – à l'instar de l'exemple néerlandais – la présentation d'un plan de parentalité est-elle exigée lors de toute demande adressée au tribunal concernant l'exercice d'un ou plusieurs aspects de l'autorité parentale. Si les parents n'ont pas rédigé de plan de parentalité, le juge retient l'affaire dont il est saisi jusqu'au moment où il y en aura un. Dans les cas d'urgence impérieuse, le tribunal peut cependant se prononcer sur les demandes relatives aux enfants communs. Une exception est également prévue pour les cas où la partie demanderesse ne peut raisonnablement présenter de plan de parentalité.

Le paragraphe 2 du nouvel article 1253ter/6-1 contient les différentes parties du plan de parentalité qui demeurent inchangées par rapport à la proposition de loi initiale.

Ce plan de parentalité contient en tout cas des conventions concernant:

1° de uitoefening van het ouderlijk gezag over de persoon en het beheer van de goederen van deze kinderen;

2° de organisatie van de verblijfsregeling of, in voorkomend geval, de uitoefening van het recht op persoonlijk contact;

3° de wijze waarop de ouders de zorg- en opvoedingstaken vormgeven;

4° de wijze waarop de ouders elkaar informatie verschaffen en raadplegen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van de kinderen;

5° de bijdrage van elk van de ouders inzake het levensonderhoud, de opvoeding en de passende opleiding van voornoemde kinderen, onverminderd – in voorkomend geval – de rechten door hoofdstuk V, van titel V van boek I van het Burgerlijk Wetboek toegekend zowel gedurende de echtscheidingsprocedure als na de echtscheiding;

6° de regeling waarbij de ouders zich ertoe verbinden voor eventuele geschillen in verband met de uitlegging of de uitvoering van het ouderschapsplan eerst een beroep te doen op bemiddeling en pas dan op elke andere vorm van geschillenbeslechting;

Op dit ogenblik maken de regelingen bedoeld in 1°, 2° en 5° reeds deel uit van de overeenkomst die moet opgesteld worden in het kader van een echtscheiding door onderlinge toestemming (art. 1288, eerste lid, 2° en 3°, Ger.W.). Door de opname van dit algemeen artikel waar het ouderschapsplan wordt geregeld, wordt in artikel 1288 een verwijzing opgenomen naar 1253ter/6-1 in het Gerechtelijk Wetboek en worden de huidige punten 2° en 3° geschrapt.

Zoals ook in de algemene toelichting reeds werd verduidelijkt, werden twee regelingen toegevoegd aan de reeds bestaande aspecten van het ouderlijk gezag waarover in het kader van de EOT-procedure reeds afspraken moeten worden genomen. Een eerste aspect handelt over de wijze waarop de ouders de zorg- en opvoedingstaken vormgeven. Hoewel een evenwichtige verdeling van deze taken tussen beide ouders van het kind meestal de voorkeur zal genieten, kan de regeling ook inhouden dat alleen de moeder of alleen de vader alle zorg- en opvoedingstaken op zich neemt. Op die manier hoeven ouders niet meer achteraf en gaandeweg tot een (vaak ongelijke) verdeling van deze taken te komen. Een op voorhand overeengekomen verdeling van de zorgtaken kan meer loskomen van de verblijfsregeling. Zo kunnen ouders bepaalde taken op zich nemen of verderzetten, ook wanneer het kind niet bij hen verblijft. Zo kan een zekere continuïteit in de taakverdeling bestaan, overeenkomstig de situatie voor de

1° l'exercice de l'autorité sur la personne et l'administration des biens de ces enfants;

2° l'organisation des modalités d'hébergement ou, le cas échéant, l'exercice du droit aux relations personnelles;

3° la façon dont les parents conçoivent les tâches familiales et éducatives;

4° la façon dont les parents s'informent et se consultent mutuellement sur les questions importantes relatives à la personne et au patrimoine des enfants;

5° la contribution de chacun des parents à l'entretien, à l'éducation et à la formation adéquate desdits enfants, sans préjudice – le cas échéant – des droits qui leur sont reconnus par le Chapitre V, Titre V, Livre premier, du Code civil, tant pendant la procédure de divorce qu'après le divorce;

6° une clause de médiation, par laquelle les parents s'engagent à recourir à la médiation préalablement à tout autre mode de résolution des éventuels différends que l'interprétation ou l'exécution du plan de parentalité pourrait susciter.

À l'heure actuelle, les dispositions visées aux 1°, 2° et 5° font déjà partie de la convention qui doit être établie dans le cadre d'un divorce par consentement mutuel (art. 1288, alinéa 1er, 2° et 3°, du Code judiciaire). Par l'insertion de cet article général qui traite du plan de parentalité, on insère dans l'article 1288 une référence à l'article 1253ter/6-1 du Code judiciaire tout en supprimant les 2° et 3° actuels.

Comme cela a déjà été précisé dans les développements, deux régimes ont été ajoutés aux aspects déjà existants de l'autorité parentale qui doit déjà faire l'objet d'accords dans le cadre de la procédure de DCM. Un premier aspect traite de la façon dont les parents concrétisent les tâches de soins et d'éducation. Même si une répartition équilibrée de ces tâches entre les deux parents de l'enfant aura généralement la préférence, le régime peut également impliquer que seule la mère ou seul le père assume la totalité des tâches de soins et d'éducation. De cette manière, les parents ne sont plus obligés de parvenir, après coup et en cours de route, à une répartition (souvent inégale) de ces tâches. Une répartition des tâches de soins convenue au préalable peut être dissociée davantage du régime de résidence. Ainsi, les parents peuvent prendre en charge ou poursuivre certaines tâches, même lorsque l'enfant ne réside pas chez eux. On peut ainsi assurer une certaine continuité dans la répartition des tâches,

scheiding. Het zet ouders aan om op een creatieve manier de zorg voor hun kind verder te zetten en hun verantwoordelijkheid samen op te nemen⁹.

Een ander aspect waarover ouders uitgenodigd worden om na te denken, is de uitwisseling van informatie over gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van de minderjarige kinderen. Hiermee worden ouders gestimuleerd om een minimale vorm van conflictloze communicatie met elkaar te hebben. Een stap verder is dat ouders er ook voor kiezen om een van beiden te belasten met specifieke beslissingen die hij of zij alleen mag treffen of dat de beslissing afhangt van bij welke ouder het kind verblijft of dat een gezamenlijke beslissing geldend is ongeacht waar het kind verblijft. Op die manier worden conflicten vermeden van het soort dat de ene ouder eenzijdig beslissingen neemt terwijl de andere ouder recht op inspraak wil.¹⁰

Ten slotte wordt ook bepaald dat er een regeling met betrekking tot eventuele geschillen inzake de uitlegging en de uitvoering van het ouderschapsplan uitgewerkt moet worden. Daarbij moet voorrang aan de bemiddeling worden gegeven.

Er wordt ook voorzien dat melding wordt gemaakt in het plan hoe de kinderen betrokken zijn bij het opstellen van het ouderschapsplan. Dit is in overeenstemming met artikel 12 van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind dat de betrokkenheid van een minderjarig kind in het besluitvormingsproces over een aangelegenheid die hem aangaat, garandeert.

In de derde paragraaf wordt de homologatie van het ouderschapsplan geregeld. In echtscheidingsprocedures wordt het voorgelegde ouderschapsplan gehomologeerd alvorens de echtscheiding uitgesproken kan worden. Ingeval er in de procedure van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting er geen overeenstemming bereikt kan worden tussen de ouders over één of meerdere punten die in het plan dienen te worden opgenomen dan doet de rechtbank eerst uitspraak over deze punten, vooraleer hij de echtscheiding uitspreekt. De indieners hebben hiermee niet de bedoeling de echtscheidingsprocedure te verlengen, maar wel de partijen aan te zetten om na te denken over de gevolgen van de echtscheiding voor hun kinderen en dit in het belang van deze kinderen.

Omdat de ouders ook ingeval van de beëindiging van een wettelijke of feitelijke samenwoning, of in de andere gevallen dat zij niet samenleven maar op grond van artikel 374 van het

en fonction de la situation antérieure au divorce. Cela incite les parents à poursuivre de façon créative la prise en charge de leur enfant et à assumer leurs responsabilités de concert⁹.

Un autre aspect sur lequel les parents sont invités à réfléchir, est l'échange d'informations sur des matières importantes relatives à la personne et au patrimoine des enfants mineurs. Les parents sont ainsi stimulés à avoir entre eux une forme minimale de communication non conflictuelle. L'étape suivante est que les parents choisissent également de charger l'un des deux de décisions spécifiques qu'il ou elle peut prendre ou que la décision dépend du parent chez qui l'enfant réside ou encore qu'une décision commune est valide quel que soit le lieu de résidence de l'enfant. On évitera de cette manière des conflits où l'un des parents prend unilatéralement des décisions alors que l'autre parent réclame le droit de participer aux décisions.¹⁰

Enfin, il est également prévu qu'une réglementation doit être élaborée concernant d'éventuels différends relatifs à l'interprétation et à l'exécution du plan de parentalité. À cet égard, la priorité doit être accordée à la médiation.

Il est également prévu qu'il doit être fait mention de la manière dont les enfants ont été associés à l'élaboration du plan de parentalité. Cette disposition est conforme à l'article 12 de la Convention internationale des droits de l'enfant, qui garantit la participation de l'enfant mineur au processus de décision concernant une question qui l'intéresse.

Le paragraphe 3 règle l'homologation du plan de parentalité. Dans les procédures de divorce, le plan de parentalité présenté est homologué avant que le divorce ne puisse être prononcé. À défaut d'accord entre les parents, dans le cadre d'une procédure de divorce pour cause de désunion irrémédiable, sur un ou plusieurs points devant être repris dans le plan de parentalité, le tribunal statue d'abord sur lesdits points avant de prononcer le divorce. Nous n'entendons pas allonger ainsi la procédure de divorce, mais bien inciter les parties à réfléchir aux conséquences du divorce pour leurs enfants, et ce, dans l'intérêt de ces enfants.

Dès lors que les parents sont également tenus d'élaborer un plan de parentalité en cas de cessation d'une cohabitation légale ou de fait ou dans tous les autres cas où ils

⁹ K. BASTAITS, e.a., p. 23.

¹⁰ K. BASTAITS, e.a., p. 24.

⁹ K. BASTAITS, e.a., p. 23.

¹⁰ K. BASTAITS, e.a., p. 24.

Burgerlijk Wetboek gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, een ouderschapsplan dienen op te stellen, regelt deze paragraaf ook de homologatie van het ouderschapsplan in de voornoemde gevallen. Wat het beëindigen van de wettelijke samenwoning betreft, bepaalt artikel 1476, § 2 van het Burgerlijk Wetboek voortaan dat bij de verklaring een gehomologeerd ouderschapsplan van hoogstens zes maanden oud moet worden gevoegd. De ouders die hun wettelijk samenwonen wensen te beëindigen zullen dus via deze procedure hun ouderschapsplan moeten laten homologeren. Ook hier wordt de mogelijkheid voorzien om in de gevallen de ouders niet over alle punten uit het ouderschapsplan overeenstemming konden bereiken, de rechter uitspraak te laten doen over deze punten. Met deze uitspraak zal in voorkomend geval een verklaring tot beëindiging van het wettelijk samenwonen kunnen worden afgelegd bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.

In de gevallen van een beëindiging van een feitelijke samenwoning of indien de ouders nooit samen hebben gewoond, kunnen zij ook hun ouderschapsplan ter homologatie voorleggen. Dit is van belang omdat zij later bij eventuele geschillen slechts een uitspraak kunnen krijgen over hun vorderingen met betrekking tot hun minderjarige kinderen na voorlegging van een ouderschapsplan. Zij hebben wel de mogelijkheid op het moment van het voorleggen van hun geschil, ook het ouderschapsplan te laten homologeren, dan wel een uitspraak te vragen over de punten in het ouderschapsplan waarover de ouders geen overeenstemming hebben bereikt.

Het ouderschapsplan mag allerm minst een statisch document zijn. Het is belangrijk dat ouders waar mogelijk de nodige ruimte voorzien om bij de uitoefening van het ouderschapsplan voldoende rekening te kunnen houden met de wijzigende omstandigheden naarmate de kinderen ouder worden of met andere ontwikkelingen die zich in de leefsituatie van de kinderen of een van de ouders voordoet. Het ouderschapsplan moet zo veel als mogelijk kunnen meegroeien met deze veranderende omstandigheden. Daarom voorziet § 4 van artikel 1253ter/6-1 dat omwille van veranderende omstandigheden een gewijzigd ouderschapsplan ter homologatie voorgelegd kan worden mits wederzijdse instemming van de ouders. Ook wordt het mogelijk dat ingeval van nieuwe omstandigheden die – buiten hun wil – de toestand van de ouders of die van de kinderen ingrijpend wijzigen, op verzoek van een van beide ouders afspraken kunnen gewijzigd worden door de rechtbank.

Art. 8

Naar aanleiding van de invoering van het ouderschapsplan, past artikel 8 van dit amendement artikel 1254 van het

ne cohabitent pas mais exercent conjointement l'autorité parentale sur la base de l'article 374 du Code civil, ce paragraphe règle également l'homologation du plan de parentalité dans les cas précités. En ce qui concerne la cessation de la cohabitation légale, l'article 1476, § 2, du Code civil dispose désormais qu'un plan de parentalité homologué datant au maximum de six mois doit être joint à la déclaration. Les parents qui souhaitent mettre fin à leur cohabitation légale devront donc faire homologuer leur plan de parentalité par la voie de cette procédure. Si les parents ne parviennent pas à s'entendre sur tous les points du plan de parentalité, il est également prévu en l'occurrence de permettre au juge de statuer sur ces points. Le cas échéant, ce jugement permettra de déposer une déclaration de cessation de la cohabitation commune auprès de l'officier de l'état civil.

Les parents qui ont cessé leur cohabitation de fait ou n'ont jamais vécu ensemble peuvent également soumettre leur plan de parentalité en vue de son homologation. Ce point est important car, plus tard, en cas de litige éventuel, les parents ne pourront obtenir une décision sur leurs demandes concernant leurs enfants mineurs qu'après avoir soumis un plan de parentalité. Ils pourront également faire homologuer leur plan au moment où ils soumettront leur litige, ou demander qu'il soit statué sur les points dudit plan à propos desquels les parents ne se sont pas mis d'accord.

Le plan de parentalité ne peut pas non plus être un document statique. Il importe que les parents prévoient, dans la mesure du possible, une marge suffisante pour que l'application du plan prenne en compte les changements intervenant dans les circonstances de vie de leurs enfants selon l'âge de ces derniers, ou d'autres changements intervenant dans les circonstances de vie des enfants ou de l'un de leurs parents. Le plan de parentalité doit pouvoir évoluer, dans la mesure du possible, au même rythme que les conditions de vie. C'est pourquoi le § 4 de l'article 1253ter/6-1 dispose qu'un plan de parentalité modifié peut être soumis pour homologation, moyennant l'accord réciproque des parents, en cas de changement des conditions de vie. De plus, lorsque des circonstances nouvelles – et indépendantes de la volonté des parties – modifient sensiblement la situation des parents ou celle des enfants, les conventions peuvent être revues à la demande d'un des deux parents.

Art. 8

Suite à l'introduction du plan de parentalité, l'article 8 du présent amendement modifie l'article 1254 du Code judiciaire

Gerechtelijk Wetboek aan met betrekking tot de procedure van echtscheiding op grond van onherstelbare ontwrichting.

Er wordt voorzien dat bij de gedinginleidende akte een ouderschapsplan wordt toegevoegd, waarin de afspraken worden opgenomen die zowel gedurende de echtscheidingsprocedure als na de echtscheiding zullen gelden met betrekking tot de gemeenschappelijke kinderen van de echtgenoten.

Indien er geen consensus bestaat tussen de ouders over een of meerdere punten van het ouderschapsplan, dienen de ouders dit bij de gedinginleidende akte te vermelden. Naargelang de echtscheidingsprocedure op gezamenlijk of op eenzijdig verzoek wordt aangevat, vermelden beiden dan wel de verzoekende echtgenoot hun voorstellen over de aspecten van het ouderschapsplan waarrond er geen consensus is bereikt. Deze voorstellen kunnen ook voorlopige maatregelen inhouden. De afwezigheid van overeenstemming over een van deze punten of alle punten mag de echtscheiding niet blokkeren. Wanneer er geen consensus bereikt kan worden tussen de ouders over een of meerdere punten, doet de rechtbank hierover uitspraak, alvorens de echtscheiding kan worden uitgesproken.

Art. 9

Dit artikel voert in artikel 1288 van het Gerechtelijk Wetboek de verplichting in het ouderschapsplan toe te voegen aan de overeenkomst die de echtscheiding door onderlinge overeenstemming voorafgaat. Concreet komt het erop neer dat naast de afspraken die nu reeds deel uitmaken van de overeenkomst drie aspecten erbij komen, met name de wijze waarop de echtgenoten de zorg- en opvoedingstaken vormgeven, de wijze waarop de echtgenoten elkaar informatie verschaffen en raadplegen omtrent gewichtige aangelegenheden met betrekking tot de persoon en het vermogen van hun gemeenschappelijke kinderen en de afspraken over de bemiddeling ingeval er een geschil zou rijzen omtrent de uitlegging en de uitvoering van al deze regelingen.

De verschillende afspraken worden vastgelegd voor zowel de proeftijd als voor de periode na de echtscheiding.

Art. 10

In artikel 10 wordt een overgangsbepaling ingevoegd om de toepassing van dit wetsvoorstel in de tijd te regelen. Het is in het belang van de rechtszekerheid dat de bestaande regelingen en overeenkomsten die tussen ouders van kinderen gesloten werden in het verleden kunnen blijven verder lopen.

en ce qui concerne la procédure de divorce pour désunion irrémédiable.

Il prévoit de joindre à l'acte introductif d'instance un plan de parentalité reprenant les conventions applicables tant durant la procédure de divorce qu'après le divorce en ce qui concerne les enfants communs des époux.

S'il n'y a pas de consensus entre les parents sur un ou plusieurs points du plan de parentalité, les parents doivent le mentionner dans l'acte introductif d'instance. Selon que la procédure de divorce est intentée sur requête conjointe ou unilatérale, les deux conjoints ou le conjoint requérant mentionne leurs propositions sur les aspects du plan de parentalité au sujet desquels il existe des divergences de vues. Ces propositions peuvent aussi contenir des mesures provisoires. L'absence de consensus sur l'un de ces points ou sur tous les points ne peut pas bloquer le divorce. Lorsqu'un consensus ne peut être atteint entre les parents sur un ou plusieurs points, le tribunal se prononce sur ceux-ci avant que le divorce puisse être prononcé.

Art. 9

Cet article instaure dans l'article 1288 du Code judiciaire l'obligation de joindre le plan de parentalité à la convention qui précède le divorce par consentement mutuel. Concrètement, cela signifie que trois aspects viennent s'ajouter aux accords qui font dès à présent partie de la convention, à savoir la façon dont les parents conçoivent les tâches familiales et éducatives, la façon dont les parents s'informent et se consultent mutuellement sur les questions importantes relatives à la personne et au patrimoine de leurs enfants communs et les modalités en matière de médiation en cas de litige concernant l'interprétation et l'exécution de toutes ces règles.

Les différentes modalités sont fixées tant pour la période d'essai que pour la période après le divorce.

Art. 10

L'article 10 insère une disposition transitoire afin de régler l'application de cette proposition de loi dans le temps. Il est dans l'intérêt de la sécurité juridique que les accords et conventions qui ont été conclus par le passé entre les parents d'enfants puissent continuer à être appliqués.

Daarom wordt het ouderschapsplan verplicht voor de scheidingen die zich voordoen na de inwerkingtreding van de wet (zowel in de gevallen van echtscheiding en scheiding van tafel en bed, als in het geval van de beëindiging van het wettelijk of het feitelijk samenwonen) alsook voor de kinderen van ouders die niet samenleven maar gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen, die geboren zijn na de inwerkingtreding van de wet.

Ouders die niet samenleven en overeenkomstig artikel 374 van het Burgerlijk Wetboek gezamenlijk het ouderlijk gezag uitoefenen en die nog niet gebonden zijn door een rechterlijke uitspraak of een door de rechter gehomologeerde overeenkomst met betrekking tot hun gezamenlijke minderjarige kinderen, hebben ook de mogelijkheid om een ouderschapsplan op te stellen, dat zij indien gewenst ter homologatie aan de familierechtbank kunnen voorleggen, overeenkomstig het nieuwe artikel 1253ter/6-1, § 3 van het Gerechtelijk Wetboek.

Art. 11

Dit artikel bepaalt dat het wetsvoorstel in werking treedt de eerste dag van de zesde maand na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*.

Sonja Becq (CD&V)
Raf TERWINGEN (CD&V)

C'est pourquoi le plan de parentalité devient obligatoire pour les divorces qui interviennent après l'entrée en vigueur de la loi (tant en cas de divorce et de séparation de corps qu'en cas de fin de la cohabitation légale ou de fait) ainsi que pour les enfants de parents ne vivant pas ensemble mais exerçant conjointement l'autorité parentale qui sont nés après l'entrée en vigueur de la loi.

Les parents qui ne vivent pas ensemble et qui exercent conjointement l'autorité parentale conformément à l'article 374 du Code civil et qui ne sont pas encore liés par un jugement ou par une convention homologuée par le juge concernant leurs enfants mineurs communs ont aussi la possibilité d'établir un plan de parentalité qu'ils peuvent soumettre, s'ils le souhaitent, à homologation du tribunal de la famille, conformément au nouvel article 1253ter/6-1, § 3, du Code judiciaire.

Art. 11

Cet article dispose que la proposition de loi entre en vigueur le premier jour du sixième mois qui suit sa publication au *Moniteur belge*.